

Viktige fugleområder på sørvestkysten av Karmøy

Offentlig utgave

Miljøfaglig
Utredning

Rapport MU2026-15

Forsidebilde

Myrhauk (EN) er en av mange truede fuglearter som bruker sørvestkysten av Karmøy som overvintringsområde. Foto: Bjørn Harald Larsen.

RAPPORT 2026-15

Utførende institusjon: Miljøfaglig Utredning AS	Prosjektansvarlig: Bjørn Harald Larsen
	Prosjektmedarbeider(e): Oskar Kenneth Bjørnstad og Arnt Kvinnesland (Karmøy Ringmerkingsgruppe) Geir Gaarder (kvalitetssikring)
Oppdragsgiver: Statsforvalteren i Rogaland	Kontaktperson hos oppdragsgiver: Einar Heegaard
Referanse: Larsen, B. H., Bjørnstad, O. K. & Kvinnesland, A. 2025. Viktige fugleområder på sørvestkysten av Karmøy. Offentlig utgave. Miljøfaglig Utredning rapport 2026-xx. 60 s. ISBN 978-82-345-0847-9.	
Referat: Miljøfaglig Utredning AS har i samarbeid med Karmøy Ringmerkingsgruppe laget en sammenstilling av sørvestkysten av Karmøy sin betydning for fugl og gjort en vurdering av hvilke områder som er viktigst for fugl til ulike tider på året. I denne rapporten er sensitive data om hubro utelatt. Vurderingsområdet består i hovedtrekk av strandberg og knauser med lynchhei og beitemark i veksling med sandstrender, sanddynesystemer og strandenger i relativt beskyttede viker. I mer eksponerte bukter, som bla. på Syreneset, er det steinstrand, til dels med grov stein og små blokker. Innenfor strandbergene og kystlyngheta, som i varierende grad er beitet av sau, er det mange steder naturbeitemark, overflatedyrket eller dyrket mark. Avgrensningen av undersøkelsesområdet, dvs. det som er aktuelt for vern, følger i hovedsak grensa mellom beitemark/hei og dyrket mark. Området går et stykke ut i sjøen og tar med seg gruntvannsområder, noen steder med sand- og mudderbunn, samt noen sparsomt vegeterte holmer og skjær. Kystavsnittet fra Åkrehamn til Syrevågen på sørvestkysten av Karmøy har viktige funksjoner for fugl gjennom hele året. Vurderingsområdet har størst betydning som rasteområde under vår- og høsttrekket, men har også stor betydning som hekkeområde, myteområde og overvintringsområde for sjøfugl og andre fuglegrupper. Særlig viktige områder er Åkrasanden, Stavasanden og Taravika. Stavasanden må ses i sammenheng med Åkrasanden, da fuglene beveger seg mye mellom disse områdene, avhengig av værforhold, forstyrrelser og næringssituasjon. Som raste- og overvintringsområde for vadefugler og marine dykkender vurderes kystavsnittet å være av nasjonal betydning, med store eller relativt store antall av rødlistearter som ærfugl, sjøorre, svartand, havelle, bergand, tjeld, vipe, storspove, brushane og steinvender – i tillegg til at arter som sandlo, myrsnipe, lappspove, dvergsnipe, sandløper og polarsnipe kan være ganske tallrike i trekketidene. Som hekkeområde er det først og fremst Little Sandholmen utenfor Åkrasanden som er viktig for sjøfugl, mens arter som vipe, storspove, rødstilk, sandlo, enkeltbekkasin og skjærpiplerke hekker spredt langs kysten og delvis på dyrket mark innenfor foreslått verneområde. Til sammen er det registrert 66 rødlistearter innenfor det foreslåtte verneområdet, noe som er nærmere 2/3 av alle norske rødlistede fugler. I alt 18 av disse arter hekker eller har hekket i området.	

Kystavsnittet er det viktigste for sjøfugl og våtmarksfugl på Karmøy, og som rasteplass under trekket vår og høst for vadefugl er dette det viktigste området mellom Jærstrendene i sør og Herdla nord for Bergen i nord.

En samlet vurdering er at kystavsnittet Åkrehamn-Syrevågen er nasjonalt viktig for fugl, der særlig funksjonene til gruntvannsområder, sandstrender og strandenger for rastende fugl er viktig for vurderingen. Men også områdets betydning som hekkeområde og overvintringsområde er vesentlig.

Forvaltningsutfordringene i området er først og fremst knyttet til jordbruk og ferdsel, der særlig friluftaktiviteter på de mange sandstrendene, som er viktige rasteområder for bl.a. vadefugl, er en betydelig utfordring.

FORORD

Miljøfaglig Utredning AS har i samarbeid med Karmøy Ringmerkingsgruppe samlet informasjon om sørvestkysten av Karmøy sin betydning for fugl til ulike tider på året. Sammenstillingen er utført på oppdrag fra Statsforvalteren i Rogaland. Formålet har vært å få en oppgradering av kunnskap områdets betydning for fugl, med vekt på sjøfugl og våtmarksfugl, knyttet til arbeidet med supplerende vern av verdifull natur i fylket.

Kontaktperson hos Statsforvalteren i Innlandet har vært Einar Heegaard, som takkes for bidrag under prosjektet. Prosjektansvarlig i Miljøfaglig Utredning har vært Bjørn Harald Larsen, mens Geir Gaarder har hatt ansvar for kvalitetssikring av rapporten. Samarbeidet med Karmøy Ringmerkingsgruppe ved Oskar Kenneth Bjørnstad og Arnt Kvinnesland har vært helt avgjørende for å få oversikt over området, skaffe informasjon, sammenstille data og peke ut viktige funksjonsområder for fugl i området. Kartene i rapporten er utarbeidet av Helge Fjeldstad i MFU.

I denne rapporten er sensitiv informasjon om hubro utelatt.

Eina/Karmøy, 21.1.2026

Miljøfaglig Utredning AS

Karmøy Ringmerkingsgruppe

Bjørn Harald Larsen

Oskar K. Bjørnstad

Arnt Kvinnesland

INNHold

FORORD	5
INNHold	6
1 INNLEDNING	8
2 METODE.....	10
2.1 DATAINNSAMLING	10
2.2 FELTAKTIVITET I 2024.....	11
2.3 METODIKK	11
3 GENERELL OMRÅDEBESKRIVELSE	12
4 OMRÅDENES ULIKE FUNKSJONER.....	14
4.1 GENERELT	14
4.1.1 Hekking	14
4.1.2 Rasting/næringssøk.....	16
4.1.3 Overvintring.....	18
4.2 VIKTIGE ENKELTOMRÅDER.....	18
4.2.1 Gulholmen	20
4.2.2 Stongbukta/Stonghamar	20
4.2.3 Kaiasanden	20
4.2.4 Åkrasanden	21
4.2.5 Ådlandssanden	22
4.2.6 Sjursanden	23
4.2.7 Lasand	24
4.2.8 Litle Sandholmen	25
4.2.9 Storeholmen	25
4.2.10 Selvikja	25
4.2.11 Bønasanden	25
4.2.12 Kleivadne, Bøden	26
4.2.13 Gerpavika	26
4.2.14 Godamed	27
4.2.15 Bådsvika	27
4.2.16 Stavasanden	27
4.2.17 Hoptjørnet	29
4.2.18 Ferkingstadneset	30
4.2.19 Nessjøen	30
4.2.20 Litlatre	31
4.2.21 Kleivadne, Dueglåp	31
4.2.22 Taravika.....	32
4.2.23 Sverdholmen	33
4.2.24 Rullevika	34
4.2.25 Grøtvik	34
4.2.26 Hemnes hamn	34
4.2.27 Hemnessand	35
4.2.28 Hålandsand	37
4.2.29 Nibba	38
4.2.30 Breivik-Djupevik.....	38
4.2.31 Ivarneset-Landrau	39
4.2.32 Vikrasanden	39
4.2.33 Sandvesanden	40
4.2.34 Grødemstuå.....	43
4.2.35 Røyrvika	43
4.2.36 Syreneset	43
5 SÆRLIG VIKTIGE OMRÅDER.....	45
5.1 ÅKRASANDEN-OMRÅDET	45
5.2 STAVASANDEN	47

5.3	TARAVIKA	50
6	SAMLET VURDERING AV NATURVERDIER	53
6.1	HEKKEOMRÅDE	53
6.2	RASTEOMRÅDE UNDER TREKKET	53
6.3	NÆRINGSSØKSOMRÅDE/OVERVINTRINGSOMRÅDE	54
6.4	HELHETLIG VURDERING – BETYDNING FOR FUGL	54
6.5	USIKKERHET I DATAGRUNNLAGET	55
7	FORVALTNINGSUTFORDRINGER	56
7.1	JORDBRUK	56
7.2	FERDSEL OG FORSTYRRELSER	56
7.3	ANDRE FAKTORER	59
8	KILDER	60

1 INNLEDNING

Statsforvalteren i Rogaland arbeider med supplerende vern av verdifull natur i fylket. Som grunnlag for verneprosessene er det behov for kartlegging av naturforhold i kandidatområdene. I denne sammenheng fikk Miljøfaglig Utredning i 2024 bl.a. i oppdrag å sammenstille data om fugl langs sørvestkysten av Karmøy i Karmøy kommune (se figur 2 for avgrensning av området). Parallelt har Miljøfaglig Utredning hatt et oppdrag med å kartlegge beitemarksopp i kulturlandskapet innenfor det samme området (Tellnes mfl. under arbeid).

Oppdraget innbefattet sammenstilling av data om fugl i området, vurdering av hvilke områder som er viktigst for fugl, samt til hvilke årstider og med hvilke funksjoner. Helt sentralt i dette arbeidet har vært samarbeidet med Karmøy Ringmerkingsgruppe, som gjennom sin lokalkunnskap, fuglekompetanse og mangeårige aktivitet i området har kunnet gitt avgjørende innspill.

Området er delt i tre pga. at havneområdene i Ferkingstadvågen og Sandvehamn er holdt utenom foreslått vern. I praksis er det snakk om et sammenhengende kystavsnitt fra Åkrehamn til Syrevågen vest for Skudeneshavn.

I denne rapporten er sensitiv informasjon om hekkende rovfugl og ugler utelatt. Dette gjelder i praksis bare hubro.

Figur 1. Dronebilde av Åkrasanden sett fra sør. Vurderingsområdet går fra neset vest for Åkrehamn til Syreneset/Syrevågen vest for Skudeneshavn. Foto: Oskar K. Bjørnstad.

2 METODE

2.1 Datainnsamling

Karmøy Ringmerkingsgruppe har samlet data om fugleforekomster innenfor det foreslåtte verneområdet. Dette har vært et møysommelig arbeid, ettersom det finnes flere 10-talls tusen observasjoner fra området i Artskart/Artsobservasjoner (Artsdatabanken 2025), og samtidig er mange av observasjonene utfordrende å plassere i forhold til om de er innenfor eller utenfor det foreslåtte verneområdet.

Det foreligger svært få publikasjoner om fuglelivet langs på aktuelle kystavsnittet. Kvinnesland & Bjørnstad (1996) sitt hefte om fuglelivet på Karmøy, er det eneste som omtaler fuglefaunaen i området på en systematisk og helhetlig måte. For øvrig finnes et fåtall artikler hvor observasjoner av sjeldne arter i området er nevnt. I sin kartlegging av kulturlandskap og biologisk mangfold på Haugalandet, beskriver Lundberg (2010) alle de viktigste fuglelokalitetene på sørvestkysten av Karmøy og gir også enkelte eksempler på områdenes funksjoner for sjøfugl og våtmarksfugl.

Figur 3. Åkrasanden sør for Åkrehamn er et av de viktigste fugleområdene innenfor det foreslåtte verneområdet. Blant annet er tarevollene betydningsfulle næringssøksområder for rastende vadefugler. Foto: Oskar K. Bjørnstad.

For å vurdere viktige områder og forekomst av rødlistearter har bare data fra 2010-2025 blitt benyttet. Dette er gjort for at vurderingen av områdenes funksjoner og betydning for fugl skal være basert på oppdatert informasjon. Materialet fra ringmerkingsgruppa har vært helt avgjørende for å få en fullgod oversikt over kyststripas betydning for sjøfugl og andre fuglegrupper.

2.2 Feltaktivitet i 2024

Ved siden av Karmøy Ringmerkingsgruppes normale aktivitet i 2024, har det også som i andre år vært mange andre ornitologer som har lagt inn sine registreringer av fugl fra området i 2024. Utover dette ble det gjennomført en befaringsreise hvor Bjørn Harald Larsen fra MFU deltok sammen med Arnt Kvinnesland fra Karmøy Ringmerkingsgruppe 26.9.2024. Alle de viktigste fugleområdene langs kyststrekningen ble da besøkt, og representanten for ringmerkingsgruppa orienterte om områdene betydning for fugl til ulike tider på året og under ulike værforhold mv. Ingen egne, systematiske feltundersøkelser har blitt utført som en del av prosjektet i 2024.

2.3 Metodikk

Det foreligger store datamengder om fugl fra kystavsnittet, noe som er bakgrunnen for at det ikke ble gjort egne, systematiske registreringer i 2024.

Tekstboks 2. Rødlistestatus:

CR = kritisk truet (Critically Endangered)
EN = sterkt truet (Endangered)
VU = sårbar (Vulnerable)
NT = nær truet (Near Threatened)
DD = datamangel (Data Deficient)

Forekomst av rødlistearter er et vesentlig kriterium for å verdsette en lokalitet eller et større område. Rødlistestatus for arter er basert på gjeldende norsk rødliste (Artsdatabanken 2021). De fem kategoriene i rødlista er vist i tekstboks 2.

Delområdenes betydning for fugl innenfor kyststrekningen er vurdert etter en egendefinert skala som lokalt, regionalt eller nasjonalt viktig. Til en viss grad følger dette KU-metodikken (Miljødirektoratet 2025a), der funksjonsområder for NT-arter gir middels verdi, funksjonsområder for VU-arter gir stor verdi og funksjonsområder for EN- og CR-arter gir svært stor verdi. I denne rapporten har andre begreper blitt valgt, samtidig som det er presisert at det må være snakk om sentrale økologiske funksjonsområder (det er ikke tilstrekkelig at en art er observert i et område).

Lokalt viktig: Viktig hekke- og/eller rasteplass for lokale bestander av sjøfugl/våtmarksfugl. Sentrale økologiske funksjonsområder for NT-arter.

Regionalt viktig: Viktig hekke- og/eller rasteplass for regionale bestander av sjøfugl/våtmarksfugl. Sentrale økologiske funksjonsområder for VU-arter.

Nasjonalt viktig: Viktig hekke- og/eller rasteplass for nasjonale bestander av sjøfugl/våtmarksfugl. Sentrale økologiske funksjonsområder for EN- og CR-arter.

Økologisk funksjonsområde: I norsk sammenheng nærmere definert i naturmangfoldloven som et område som oppfyller en økologisk funksjon for en art, slik som gyteområde, oppvekstområde, larvedriftsområde, vandrings- og trekkruiter, beiteområde, hiområde, myte- eller hårfellingsområde, overnattingsområde, spill- eller paringsområde, trekkvei, yngleområde, overvintringsområde og leveområde. Når det gjelder sjøfugl/våtmarksfugl vil det i hovedsak være snakk om hekkeområder samt sentrale trekkruiter, rasteplasser og overvintringsområder.

I tillegg er hele områdets betydning som fugleområde vurdert etter de samme kriteriene.

3 GENERELL OMRÅDEBESKRIVELSE

Det foreslåtte verneområdet er delt i tre pga. at havneområdene i Ferkingstadvågen og Sandvehamn ikke er innlemmet, men i praksis er det snakk om et sammenhengende kystavsnitt fra Åkrehamn til Syrevågen vest for Skudeneshavn. Kystlinja her består i hovedtrekk av strandberg og knauser med lynghei og beitemark i vekslings med sandstrender, sanddynesystemer og strandenger i relativt beskyttede vikar. I mer eksponerte bukter, som bla. på Syreneset, er det steinstrand, til dels med grov stein og små blokker. Innenfor strandbergene og kystlyngheia, som i varierende grad er beitet av sau og mange steder har utviklet naturbeitemark, er det overflatedyrket eller dyrket mark. Avgrensningen av undersøkelsesområdet, dvs. det som er aktuelt for vern, følger i hovedsak grensene mellom hei/beitemark og dyrket/overflatedyrket mark.

Figur 4. Sandstrender er en vanlig naturtype langs kystavsnittet, og flere steder henger disse sammen med større eller mindre sanddynesystemer innenfor, slik som her på Stavasanden. Foto: Bjørn Harald Larsen, 26.9.2024.

Bebygde områder er også i stor grad holdt utenfor avgrensningen, med unntak av boliger langs Mjølhusvegen øst for Kvalvika. Med unntak av Mjølhusvegen mellom Grøtheimsvatnet og Djupevik, er det også lite veger innenfor det foreslåtte verneområdet.

Verneforslaget (figur 2) tar med seg de nærmeste holmene og skjærene utenfor kystlinja, men går ikke sørover ut mot viktige sjøfuglområder som Kavholmane/Skardsteinen/Langholmen sørvest for Skudeneshavn, og heller ikke nordover mot viktige sjøfuglhekkeplasser som Sandholmen/Svortinga vest for Åkrehamn. Jarstein utenfor Syreneset og Ferkingstadøyane er vernet som sjøfuglreservater. Innenfor foreslått verneområde er det bare snakk om små, mer eller mindre vegetasjonsløse holmer og skjær.

Figur 5. Fra Taravika, med den nesten vegetasjonsløse Sverdholmen i bakgrunnen, som huser noen få par med hekkende sjøfugl. Taravika er en av de aller viktigste fuglelokalitetene på Karmøy. Til høyre ses observasjonshytta som i sin tid ble satt opp av Norsk Ornitologisk Forening Haugaland Lokallag i Taravika. Foto: Bjørn Harald Larsen, 26.9.2024.

De viktigste fugleområdene er lokalitetene med sandstrender og strandenger, gjerne også større sanddyner, med mudder- og sandrike gruntvannsområder utenfor. Helt sentralt er om det bygger seg opp tarevoller på strendene. Disse kan inneholde store mengder med næringsdyr for både grasender, vadere, erler/piplerker og spurvefugl. Mange av disse områdene er også kartlagt som svært viktige eller viktige naturtyper etter DN-håndbok 13 (Miljødirektoratet 2025b).

Sand- og strandengområdene med grunne sjøområder utenfor er først og fremst viktige raste- og overvintringsområder. Viktige hekkeområder er hovedsakelig holmer og skjær samt små våtmarker, myrer eller pytter innenfor strandsona.

4 OMRÅDENES ULIKE FUNKSJONER

4.1 Generelt

4.1.1 Hekking

Hele kyststripa har viktige funksjoner for sjøfugl og våtmarksfugl gjennom både hekkesesongen, vår- og høsttrekktet og i vinterhalvåret. Områdets betydning som hekkeområde har avtatt de siste tiårene pga. oppdyrking av myr- og heiområder, samtidig som mange arter har hatt en generell tilbakegang i Norge, og derfor har havnet på norsk rødliste for arter. Dette gjelder f.eks. vipe (CR), storspove (EN) og rødstilk (NT). Områdene langs sjøen, som tidligere var viktige hekkeområder for disse artene, er nå for det meste ødelagt av intensivt jordbruk.

Samtidig ligger mange av de viktigste hekkeområdene for sentrale arter utenfor avgrenset forslag til verneområdet, da avgrensningen i hovedsak ikke tar med seg dyrkede/overflatedyrkede områder. Særlig gjelder dette vipe, men det er også relevant for arter som åkerrikse (CR), vaktel (VU), rødstilk og tjeld (NT). Et større kartleggingsprosjekt på vipe ble utført på idealistisk basis av Oskar K. Bjørnstad i 2020. Resultatene viser bl.a. at svært få vipepar hekket innenfor det som nå er avgrenset som aktuelt verneområde (ett par på Ferkingstadneset og ett par lenger sør ved Grøtvik/Kvilhaug, mens mange par hekker like utenfor det foreslåtte verneområdet).

Figur 6. Økt ferdsel på sandområdene på kystavsnittet gjør at rastende fugler i mindre og mindre grad får den nødvendige hvilen og roen til å søke næring i tarevoller ol. under trekket. Åkrasanden er en svært viktig rasteplass for bl.a. vadefugler, men er også det området som har mest ferdsel. Ferdselele gjør også sandområdene lite egnet som hekkeplasser. Foto: Bjørn Harald Larsen, 26.9.2024.

Noen arter forekommer spredt langs hele kyststripa. Tjeld bruker strandsona i mer eller mindre hele området til næringssøk, men konsentreres bla. på Stavasanden, hvor de kommer for å vaske av seg jord etter å ha søkt næring på jorder i nærheten. Arten hekker spredt langs kystlinja, i likhet med skjærpiplerke. Det samme gjelder rødstilk, men med langt færre par, gjerne i tilknytning til strandenger. Fiskemåke (VU) hekker også med spredte par langs hele kyststripa, men med få par innenfor foreslått verneområde.

Figur 7. Tjeld (NT) bruker hele kystavsnittet gjennom det meste av året, men konsentreres bla. på Stavasanden, som ikke minst blir benyttet som vaskeplass etter at fuglene har søkt næring på dyrket mark. Foto: Oskar K. Bjørnstad.

På små holmer og skjær er det mindre sjøfuglkolonier. Viktigst er Litle Sandholmen utenfor Åkrasanden, med en relativt stor koloni med fiskemåke (ca. 40 par) og en blandingskoloni med makrellterne (EN) og rødnebbterne (til sammen ca. 20 par). På Sverdholmen utenfor Taravika var det tidligere en større fiskemåkekoloni i tillegg til noen par med makrellterne og gråmåke (VU), men nå hekker det kun svartbak og kanskje også gravand her, i tillegg til ravn. Svartbak hekker også på noen andre holmer, samt at ett og annet par også hekker i heiområdene innenfor området (bla. på Syreneset).

Det er ikke gjort systematiske undersøkelser for å registrere hekking av arter som ærfugl (VU) og teist (NT) langs kyststripa. Trolig hekker ett og annet par spredt, når det gjelder teist helst i søndre del av det foreslåtte verneområdet. Tilknyttet myr, pytter og små tjern i heia hekker arter som stokkand, enkeltbekkasin og sivsanger. På sandstrendene kan sandlo hekke, men på de aller fleste lokalitetene er det for stor ferdsel til at den får gjennomført hekking.

Hubro (EN) hekker innenfor utredningsområdet med ett par. Ingen hekkeplasser for havørn er kjent innenfor avgrenset foreslått verneområde, men arten ses vanlig i området. I området mellom Mjølhusvegen og Litlavatnet hekker svartstrupe (EN), og i Taravika har det vært mistanke om hekking av snadderand (NT) de siste tre årene. Snadderand hekket også ved Stavasanden i 2018. Sørlig gulerle og engelsk gulerle, to sjeldne underarter av gulerle, har hekket i Taravika samt at den fåtallige svartryggerla også hekker i området.

4.1.2 Rasting/næringssøk

Flere områder langs sørvestkysten av Karmøy er viktige som rasteområde under vår- og høsttrekket, og som næringssøksområde under hekkesesongen. Hele kyststripen er næringssøksområder for toppskarv. Dette er registrert ved hjelp av GPS-tracking av arten på Jarstein. Det kommer nok også toppskarver fra Ferkingstadøyene inn til Karmøy på næringssøk, men disse er ikke GPS-merket. Områder som har pekt seg ut som viktige næringssøksområder for toppskarv er Stokkavika, området rundt Syreneset, Røyrvika, Sandvesand, Skårnes, Breivik, Hemnes, Nes og Ferkingstad. Toppskarven på Jarstein ser ikke ut til å gå lenger nord på næringssøk. Alle skjær og holmer langs kysten er raste-/hvileplasser for toppskarv, hvor den tar pauser mens den er på næringssøk.

De viktigste områder for rastende fugler under vår- og høsttrekket er Åkrasanden, Stavasanden og Taravika. De to førstnevnte områdene ligger tett ved hverandre, og fuglene flytter seg mye imellom disse områdene, avhengig av værforhold, næringssituasjon (særlig opphoping av tare) og forstyrrelser. Under trekket er det særlig vadefugler og ender som søker næring i disse områdene. De mest tallrike artene er sandlo, myrsnipe, dvergsnipe, sandløper, tjeld, rødtilk, steinvender (NT), brushane (VU), stokkand og krikkand.

Figur 8. Opphopingen av tare innerst i Taravika er den viktigste grunnen til at denne vesle vika er så viktig for rastende våtmarksfugl og spurvefugl. I tarevollene finner fuglene store mengder insekter og andre smådyr. Foto: Bjørn Harald Larsen, 26.9.2024.

Også andre mindre bukter der tare samler seg og blir liggende, er viktige områder hvor fugler kan finne næring. Slike finnes spredt langs hele kyststripa, og i tillegg til de allerede nevnte områdene, kan steder som Hemnessanden, Hålandsanden og Sandvesanden være viktig i perioder.

Figur 9. Sandvesanden er et viktig rasteområde for vadere, som finner næring i tarevollene som ofte legges opp i nordre del av sandområdet. Det er gjort mange tilretteleggingstiltak i området, og forstyrrelser fra folk et problem for rastende fugl også her. Foto: Bjørn Harald Larsen, 26.9.2024.

4.1.3 Overvintring

Sørvestkysten av Karmøy har mye overvintrende sjøfugl og vannfugl. Noen arter ses spredt langs hele kyststripa, slik ærfugl, stokkand, skarver og måker, men også disse konsentreres hovedsakelig i de beste områdene, som er sammenfallende med de viktigste rasteområdene under trekket. Viktige arter er smålom, horndykker, toppskarv, storskarv, gråhegre, stokkand, ærfugl, svartand, sjørørre, havelle, siland, teist, fiskemåke, gråmåke, svartbak, steinvender og fjæreplytt. I tillegg overvintrer også en og annen islom og gråstrupedykker, mens f.eks. andre alkefugler og polarmåke ses mer tilfeldig. Fram til 2017 overvintret en flokk med bergender utenfor Åkrasanden, men etter den tid har det kun vært snakk om enkeltindivider.

Figur 10. Fjæreplytt overvintrer i moderat antall langs sørvestkysten av Karmøy, og på Åkrasanden er det registrert opptil 60 individer i perioden desember-februar. Foto: Oskar K. Bjørnstad.

På de viktigste sandstrendene med tarevoller ses også arter som skjærpiplerke, heipiplerke, svartstrupe, trelerke og snøspurv under vinteren. Vannrikse (VU) kan overvintre i åpne bekker, slik som på Vikrasanden og Hemnessanden.

4.2 Viktige enkeltområder

Nedenfor er viktige områder for hekking, rasting, overvintring og næringssøk langs kyststrekningen gjennomgått. Gjennomgangen er gjort kortfattet og summarisk og bare relevante, kjente funksjoner er oppgitt.

Figur 11. Oversikt over de 36 viktige enkeltområdene for fugl langs sørvestkysten av Karmøy. Områder uten nummerering er mindre viktige fugleområder. (Noen steder ligger områdene for tett til at nummeret har kommet med på kartet, se detaljkart nedenfor).

4.2.1 Gulholmen

Kort beskrivelse: Holme med nakent berg/strandberg og lite vegetasjon vest for Åkrehamn.

Hekkebestander: 1 par tjeld (NT), 1 par svartbak, ternekoloni år om annet.

Figur 12. Lokalitet 1 Gulholmen og lokalitet 2 Stongbukta/Stonghamar.

4.2.2 Stongbukta/Stonghamar

Kort beskrivelse: Flere mindre bukter med strandberg imellom og naturbeitemark innenfor, beliggende vest/sørvest for Åkrehamn.

Hekkebestander: Gravand, stokkand, ærfugl (VU) og tjeld (NT) hekket på Stonghamar tidligere.

Rasting under trekket/næringssøk/overvintring: Stokkand og ærfugl (VU).

4.2.3 Kaiasanden

Kort beskrivelse: Mindre sandstrand med tareansamling vest for Åkrasanden.

Rasting under trekket/næringssøk/overvintring: Gravand, vadere og insektspisende småfugl.

Figur 13. Fra Åkrasanden; Kaiasanden ligger bak det nærmeste neset. Foto: Bjørn Harald Larsen, 26.9.2024.

Figur 14. Lokalitet 3 Kaiasanden og lokalitet 4 Åkrasanden.

4.2.4 Åkrasanden

Kort beskrivelse: Sett i sammenheng med Medhaugsanden, Ådlandsanden, Sjursanden og Lasanden er dette det største sanddynekomplekset innenfor utredningsområdet, med fin sonering av tarevoller, forstrender, primærdyner, grå og brune dyner og dyneenger/dyneheier.

Innimellom finnes små strandberg og strandenger. De tre sistnevnte sanddyneområdene er skilt som egne lokaliteter her, men hele området fra Åkrasand/Kaiasanden til Lasand kan og bør ses under ett, slik det er gjort av Lundberg (2010).

Figur 15. Åkrasanden er det viktigste sanddynesystemet for både fugl og planteliv på sørvestkysten av Karmøy. Foto: Bjørn Harald Larsen, 26.9.2024.

Rasting under trekket/næringssøk/overvintring: Vadere og insektspisende og frøspisende småfugl. Sjøområdene utenfor er viktige næringssøksområder og overvintringsområder for lommer, dykkere, skarver og marine dykkender. Hekkeforsøk av sandsvale (VU) tidligere. Mange sjeldne arter raster under trekket.

4.2.5 Ådlandssanden

Kort beskrivelse: Sandstrandområde med dyneheier innenfor (se også beskrivelse under Åkrasanden).

Rasting under trekket/næringssøk/overvintring: Vadere, stokkand, bergand (EN), havelle (NT), svartand (VU), ærfugl (VU), lommer, horndykker (VU), skarver

4.2.6 Sjursanden

Kort beskrivelse: I likhet med Ådlandssanden et sandstrandområde med dyneeng/-hei innenfor, og i tillegg en del strandberg.

Rasting under trekket/næringssøk/overvintring: Vadere, stokkand, bergand (EN), havelle (NT), svartand (VU), ærfugl (VU), lommer, horndykker (VU), skarver.

Figur 18. Lasand, Ådlandsanden og Åkrasanden sett fra Nessjå. Foto: Bjørn Harald Larsen, 26.9.2024.

4.2.7 Lasand

Kort beskrivelse: Sandstrand med tarevoller samt noe strandeng og dyneeng/-hei.

Rasting under trekket/næringssøk/overvintring: Vadere, stokkand, bergand (EN), havelle (NT), svartand (VU), ærfugl (VU), lommer, horndykker (VU), skarver.

Figur 19. Lokalitet 7 Lasand, lokalitet 8 Litle Sandholmen og lokalitet 9 Storeholmen.

4.2.8 Litle Sandholmen

Kort beskrivelse: Holme med strandberg og fuglegjødset vegetasjon sørvest for Åkrasanden.

Hekkebestander: Ærfugl (VU), tjeld (NT), fiskemåke (VU) (omkring 40 par), makrellterne (EN) (omkring 10 par), rødnebbterne (omkring 10 par), skjærpiplerke. Ellers bla. årlig besøkt av den sjeldne arten splitterne.

4.2.9 Storeholmen

Kort beskrivelse: Holme med strandberg og fuglegjødset vegetasjon sørvest for Åkrasanden.

Hekkebestander: Tjeld (NT) og rødnebbterne hekket tidligere.

4.2.10 Selvikja

Kort beskrivelse: Lita vik med strandberg og tarevoller nordvest for Gården.

Rasting under trekket/næringssøk/overvintring: Ender og vadere

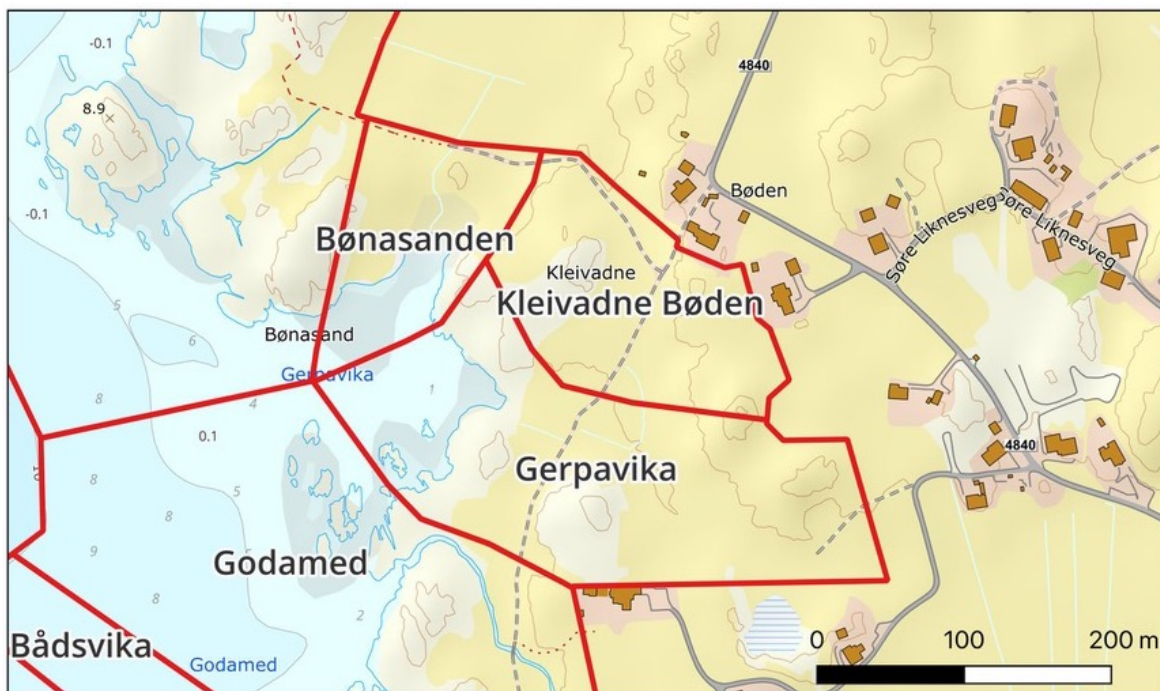
Figur 20. Lokaltet 10 Selvikja.

4.2.11 Bønasanden

Kort beskrivelse: Ei lita bukt med sandstrand innerst (med tangvoller) og steinstrand lenger ut. En bekk renner ut innerst i bukta, hvor det også er ei lita strandeng.

Hekkebestander: Vipe (CR), tjeld (NT), rødstilk (NT)

Rasting under trekket/næringssøk/overvintring: Marine dykkender og vadere

Figur 21. Lokalitet 11. Bønasanden, lokalitet 12 Kleivadne, Bøden og lokalitet 13 Gerpavika.

4.2.12 Kleivadne, Bøden

Kort beskrivelse: Knauser med naturbeitemark og små myrer. Turområde.

Hekkebestander: Gravand, storspove (EN), fiskemåke (VU)

4.2.13 Gerpavika

Kort beskrivelse: Steinstrand med tarevoller vest for Liknes; flere små, vegetasjonsløse skjær utenfor.

Figur 22. I Gerpavika legger det seg opp tarevoller som gir næring til rastende vadere. Foto: Bjørn Harald Larsen, 26.9.2024.

Rasting under trekket/næringssøk/overvintring: Ender og vadere

4.2.14 Godamed

Kort beskrivelse: Knauser med naturbeitemark og små myrer nordøst for Stavasanden. Turområde.

Hekkebestander: Vipe (CR), tjeld (NT), rødstilk (NT)

Figur 23. Lokalitet 14 Godamed og lokalitet 15 Bådsvika.

4.2.15 Bådsvika

Kort beskrivelse: Steinstrand og sandstrand med tarevoller i forlengelsen av Stavasanden mot nordøst.

Rasting under trekket/næringssøk/overvintring: Ender, havelle (NT), vadere

4.2.16 Stavasanden

Kort beskrivelse: Større sandstrand med bekkeutløp og små strandenger øst for Ferkingstad hamn. Gruntvannsområder med sandbunn utenfor.

Rasting under trekket/næringssøk/overvintring: Ett av de viktigste områdene langs kystavsnittet for vadere, måker, terner, ender, lommer, skarver mv. Viktig også som overvintringsområde for sjøfugl/vannfugl.

Figur 24. Stavasanden øst for Ferkingstad hamn er et av de viktigste områdene for rastende våtmarksfugl langs sørvestkysten av Karmøy, bla. samles mye tjeld seg her for vaske av seg jord ol. etter å ha søkt næring på omkringliggende åkrer. Foto: Bjørn Harald Larsen, 26.9.2024.

Figur 25. Lokalitet 16 Stavasanden.

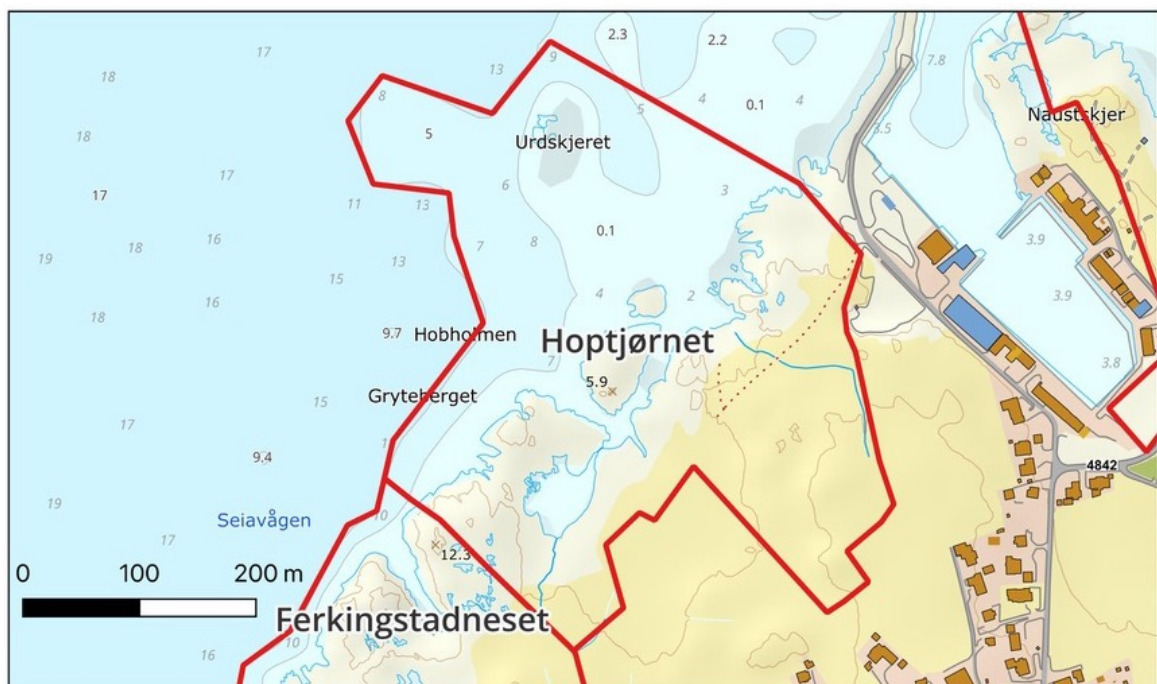
4.2.17 Hoptjørnet

Kort beskrivelse: Brakkvannstjern med knausete naturbeitemark og kystlynghei innenfor, i tillegg også noen små myrer.

Figur 26. Hoptjørnet ses her oppe til høyre i bildet. Foto: Bjørn Harald Larsen, 26.9.2024.

Hekkebestander: Vipe (CR), enkeltbekkasin, rødstilk (NT), fiskemåke (VU)

Figur 27. Lokalitet 17 Hoptjørnet.

4.2.18 Ferkingstadneset

Kort beskrivelse: Større område med naturbeitemark, myrer og knauser sørvest for Ferkingstad hamn.

Hekkebestander: Vipe (CR) (flere par, men de aller fleste utenfor avgrenset foreslått verneområde)

Figur 28. Lokalitet 18 Ferkingstadneset.

4.2.19 Nessjøen

Kort beskrivelse: Sandstrand med steinstrand utenfor sør for Ferkingstadneset, i indre del også strandenger.

Hekking/rasting: Gravand

Figur 29. Lokalitet 19 Nessjøen.

4.2.20 Litlatre

Kort beskrivelse: Strandberg og knauser ut mot sjøen vest for Torvberg, med tuemark og myr innenfor.

Hekking: Rødstilk (NT)

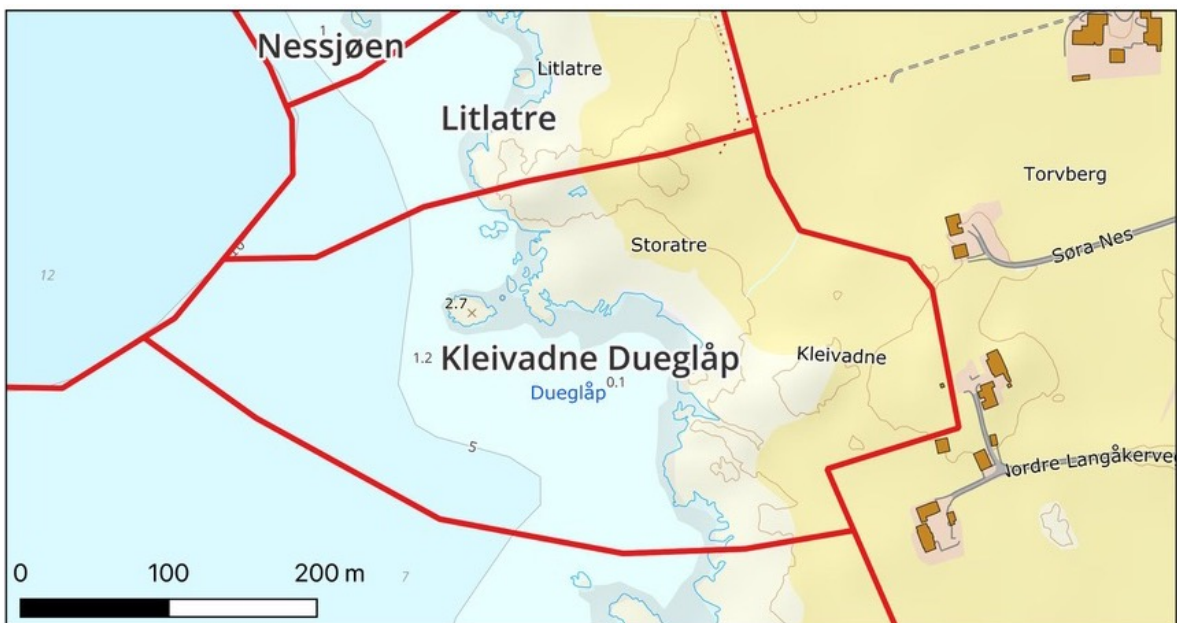

Figur 30. Lokalitet 20 Litlatre.

4.2.21 Kleivadne, Dueglåp

Kort beskrivelse: Naturbeitemark langs sjøen mellom Langåkervik og Storatre, med strandberg og knauser (tuemark).

Hekkebestander: Fiskemåke (VU), steinskvett

Figur 31. Lokalitet 21 Kleivadne, Dueglåp.

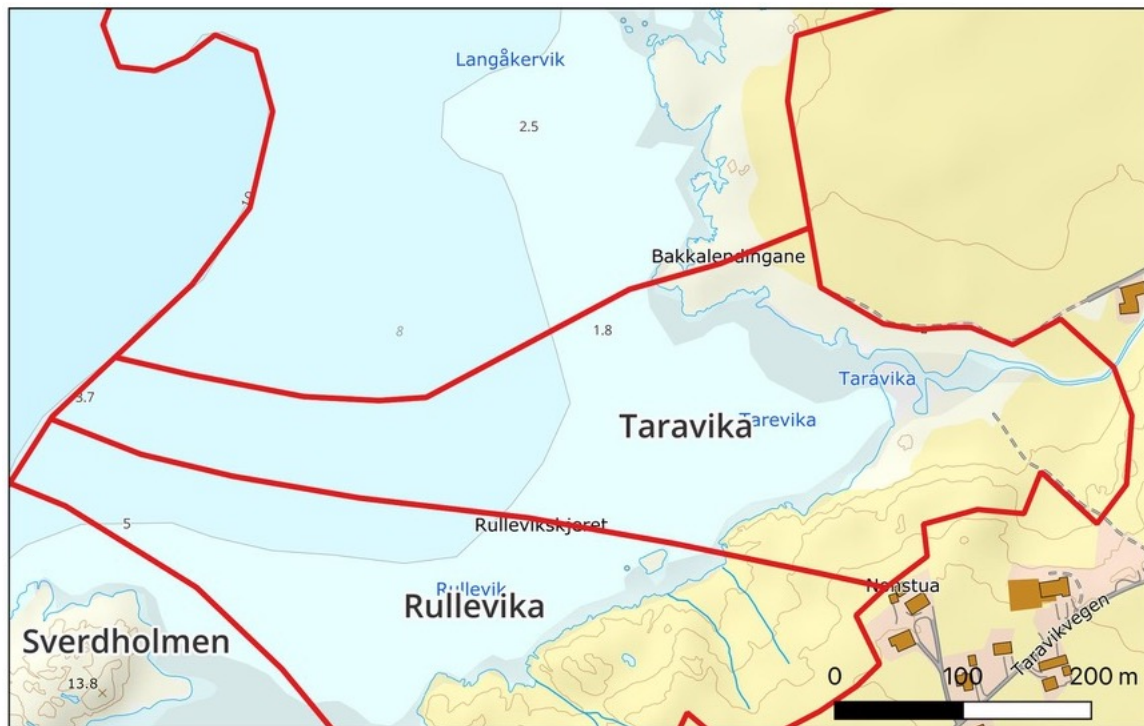
4.2.22 Taravika

Kort beskrivelse: Lita vik med steinstrand og sandstrand utenfor Langåker, med store tarevoller i bekkeutløpet innerst i vika.

Figur 32. I tillegg til at mange arter søker næring i store antall i Taravika, registreres det også flere sjeldne arter på lokaliteten. Her ei svartehavsmåke (øverst, fargemerket) 7.4.2024, sammen med 3 hettemåker. Foto: Oskar K. Bjørnstad.

Rasting under trekket/næringssøk/overvintring: Taravika med sjøområdene og strandsonen inn mot vika er svært viktige næringssøks- og hvileområder for mange arter året rundt. Mange sjeldne arter raster i området. Marker/åkrer rundt Taravika er også viktige i trekktiden og for overvintrende fugler, men er ikke med i verneforslaget. Mye av verdien til markene er redusert pga. intensivt og ekspanderende jordbruk.

Figur 33. Lokalitet 22 Taravika.

4.2.23 Sverdholmen

Kort beskrivelse: Sparsomt vegetert holme utenfor Taravika, men tidligere benyttet som beite (se Lundberg 2010).

Hekkebestander: Tjeld (NT), svartbak, ravn

Figur 34. Lokalitet 23 Sverdholmen og lokalitet 24 Rullevik.

4.2.24 Rullevika

Kort beskrivelse: Lita vik med rullesteinstrand sørvest for Taravika, omgitt av strandberg og knauser med naturbeitemark.

Hekking: Storspove (EN)

4.2.25 Grøtvik

Kort beskrivelse: Vik med rullesteinstrand nord for Ferkingstad kystfort, omgitt av strandberg og knauser med tuet naturbeitemark, lynghei og litt myr.

Hekkebestand: Gravand (1 par), småspove (NT) observert i hekketida i lyngheia

Figur 35. Lokalitet 25 Grøtvik.

4.2.26 Hemnes hamn

Kort beskrivelse: Havneområde med liten molo sørvest for Ferkingstad kirke.

Rasting under trekket/næringssøk/overvintring: Overvintrende ender

Figur 36. Lokalitet 26 Hemnes hamn.

4.2.27 Hemnessand

Kort beskrivelse: Sandstrand med tarevoller, strandenger i bekkeutløpet, øst for Hemnes hamn.

Rasting under trekket/næringssøk/overvintring: Vadere, måker

Overvintring: Vannrikse (VU)

Figur 37. Lokalitet 27 Hemnessand.

Figur 38. Bak Laksodden, som stikker ut midt på bildet, ses Hemnessanden, et sandområde med to bekkeutløp og små strandenger. Foto: Bjørn Harald Larsen, 26.9.2024.

Figur 39. Langs Riksåa, den nordligste av bekkene som renner ut på Hålandsanden, er det etablert en rensedam som har grodd helt igjen med takrør. Foto: Bjørn Harald Larsen, 26.9.2024.

4.2.28 Hålandsand

Kort beskrivelse: Større sandstrand med tarevoller ytterst og strandenger i bekkeutløpene i nord og i sør.

Hekking: Sivsanger

Rasting under trekket/næringssøk/overvintring: Vadere hovedsakelig

Figur 40. Hålandsand er ei mindre sandstrand mellom Hestklobben og Laksodden. Foto: Bjørn Harald Larsen, 26.9.2024.

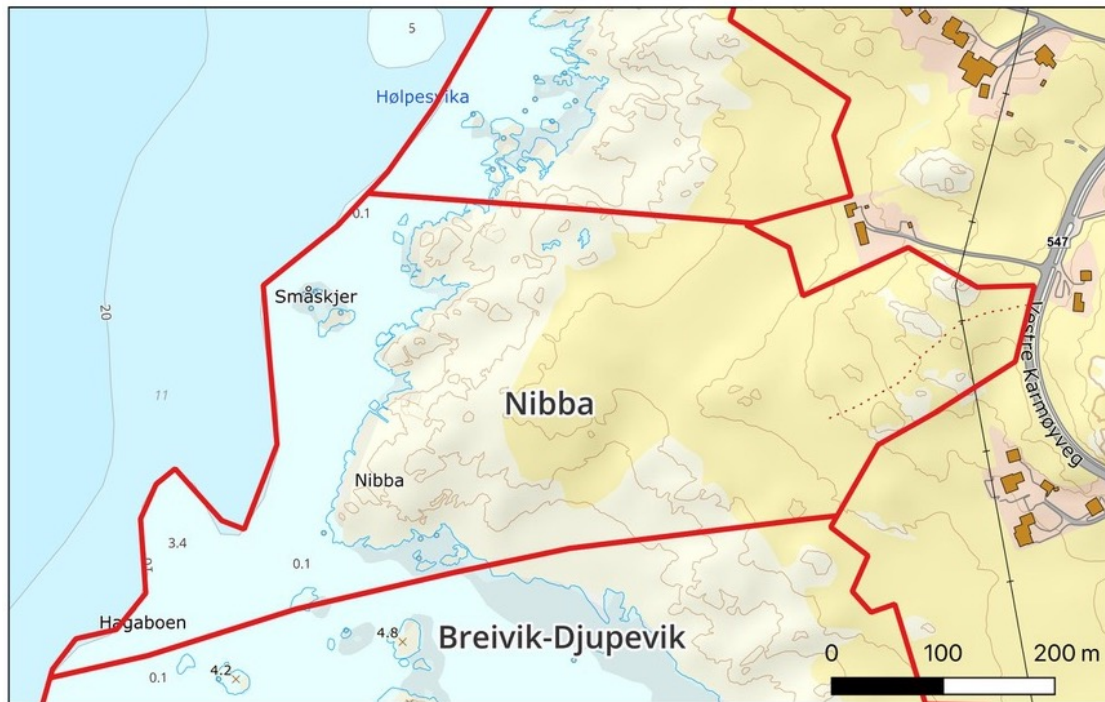

Figur 41. Lokalitet 28 Hålandsand.

4.2.29 Nibba

Kort beskrivelse: Strandberg og kupert naturbeitemark sør for Hålandsand.

Hekkebestander: Vipe (CR) og storspove (EN) hekket tidligere.

Figur 42. Lokalitet 29 Nibba.

4.2.30 Breivik-Djupevik

Kort beskrivelse: Rullesteinstrenger med kupert naturbeitemark, tuemark på flater og små myrer innenfor, beliggende utenfor Haga.

Hekkebestander: Gravand, storspove (EN)

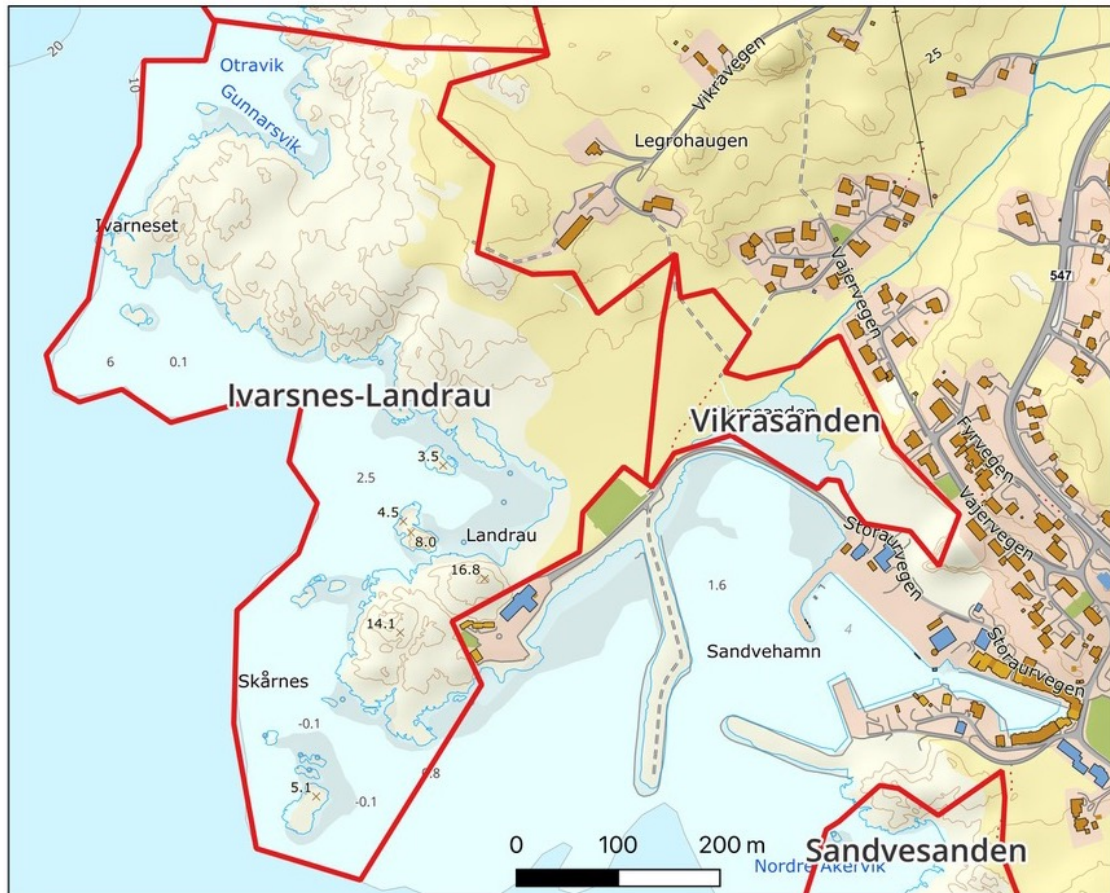

Figur 43. Lokalitet 30 Breivik-Djupevik.

4.2.31 Ivarneset-Landrau

Kort beskrivelse: Strandberg og kupert naturbeitemark med tuemark på flater nordvest for Sandve.

Hekkebestander: Tjeld (NT), vipe (CR), storspove (EN)

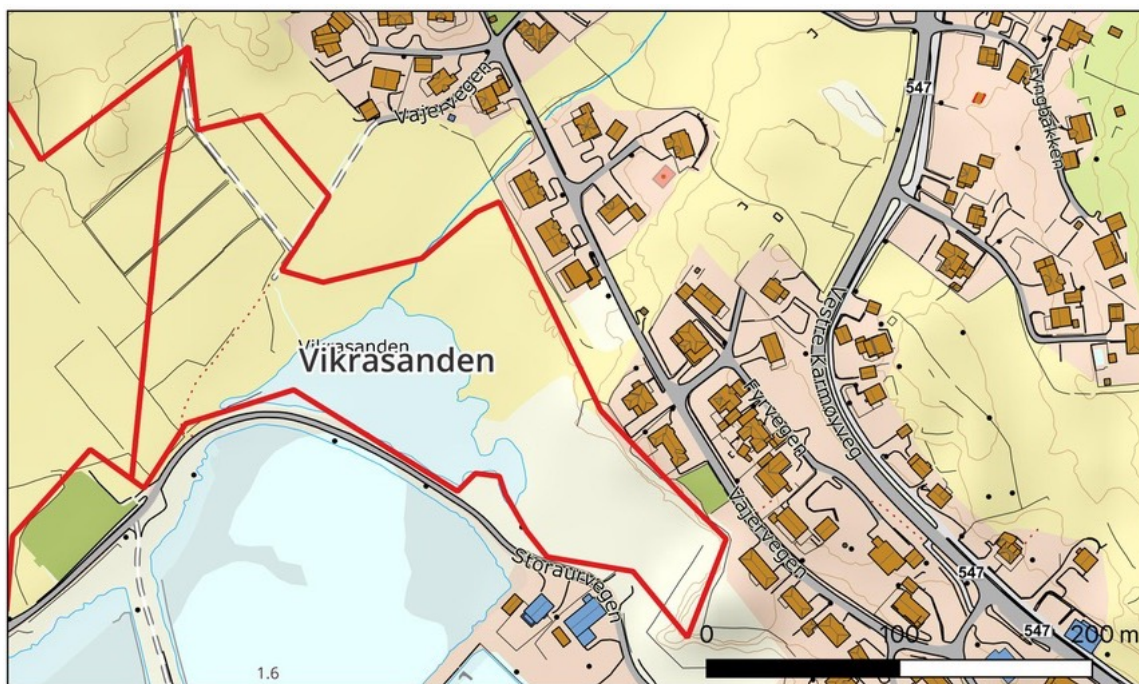
Figur 44. Lokalitet 31 Ivarneset-Landrau.

4.2.32 Vikrasanden

Kort beskrivelse: Brakkvannsområde nord for Sandvehamn med sivbelte dannet av bredt dunkjevle, takrør og havsivaks, samt noe myr-/strandengvegetasjon og sanddyner. Bekkeutløp i nord.

Hekkebestander: Tjeld (NT), vipe (CR), storspove (EN)

Overvintring: Vannrikse (VU)

Figur 45. Lokalitet 32 Vikrasanden.

Figur 46. Vikrasanden er et brakvannsområde, og i bekken som renner ut her kan vannrikse (VU) overvintre. Foto: Bjørn Harald Larsen, 26.9.2024.

4.2.33 Sandvesanden

Kort beskrivelse: Sanddynekompleks med fin sonering fra tangvoller ytterst via forstrender, primærdyner, svingeldyner og dyneeng til beitet dynehei innerst. Strandenger ved bekkeutløpet i

sør. Området omfatter også Sveljen og Søre og Nordre Åkersvik nord for selve Sandvesanden. Her er det hovedsakelig strandberg og steinstrender.

Figur 47. Sandvesanden er av de mest eksponert sandområdene på Karmøy, og i bakkant er det høye, sjøeroderte sanddyner. Her hekker det en liten koloni med sandsvaler (VU). Foto: Bjørn Harald Larsen, 26.9.2024.

Hekkebestander: Sandsvale (VU); 10-15 par i sørøst

Rasting under trekket/næringssøk/overvintring: Hovedsakelig vadefugler, marine dykkender og skarver i gruntvannsområdene utenfor.

Figur 48. Lokalitet 33 Sandvesanden.

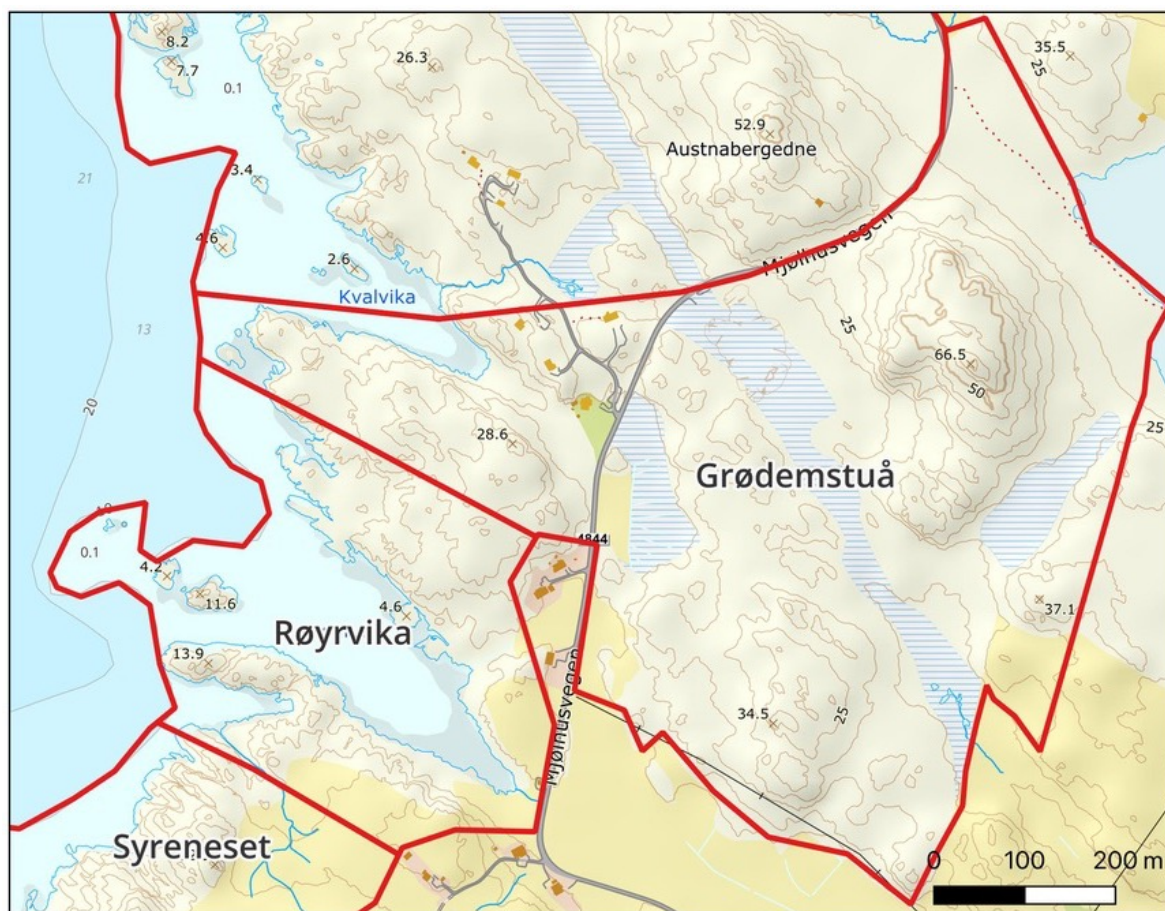

Figur 49. På parkeringsplassen ved Sandvesanden er det satt opp informasjonsplakater om fugle- og plantelivet i området.

4.2.34 Grødemstuå

Kort beskrivelse: Knaus med kystlynghei/naturbeitemark omgitt av smale myrer i forsenkninger.

Hekkebestand: Svartstrupe (EN). Hekker år om annet i området.

Figur 50. Lokalitet 34 Grødemstuå og lokalitet 35 Røyrvika.

4.2.35 Røyrvika

Kort beskrivelse: Vik med steinstrender nord for Syreneset. Tarevoller innerst i vika er viktigst for fuglefaunaen, for øvrig mest strandberg og knauser med lynghei.

Rasting under trekket/næringssøk/overvintring: Ender

4.2.36 Syreneset

Kort beskrivelse: Et større område nordvest for Skudeneshavn med varierte biotoper; kystlynghei, knauser/fjell, strandberg, små myrer og furuskog, samt noe plantet granskog.

Rasting under trekket/næringssøk/overvintring: Området har lite hekkende og rastende fugl, bortsett fra enkeltpar av svartbak og muligens ærfugl og teist, men derimot ses overvintrende rovfugl på næringssøk her.

Figur 51. Lokaltet 36 Syreneset.

5 SÆRLIG VIKTIGE OMRÅDER

5.1 Åkrasanden-området

Åkrasanden (fra delområde 3 Kaiasanden til delområde 7 Lasand) er ett av tre områder sørvest på Karmøy som peker seg ut som nasjonalt viktige næringssøksområder under trekket for mange arter. Dette gjelder både i sjø, på stranden, på tarevollene og i strandengene innenfor. Samtidig er sjøområdet utenfor viktig som overvintringsområde for lommer, dykkere, skarver og marine dykkender, i tillegg til for vadefuglene steinvender og fjæreplytt. Relativt tallrike arter (maksimumsobservasjon i perioden 2010-2025 i parentes) er f.eks. havelle (140 ind.), bergand (15 ind.), svartand (40 ind.), tjeld (100 ind.), storspove (55 ind.), sandlo (45 ind.) og steinvender (80 ind.). Mange arter var langt mer tallrike på 1970- og 1980-tallet, særlig vadefugler.

Figur 52. Åkrasanden er et viktig rasteområde for vadere under trekket, særlig i de områdene hvor tang og tare samles i voller. Men, i likhet med de andre sandområdene på Karmøy – og kanskje aller mest her, er det mye forstyrrelser fra folk som går tur, sykler, bader eller utøver annen friluftaktivitet. Foto: Bjørn Harald Larsen, 26.9.2024.

Til sammen er det registrert 45 rødlistearter i Åkrasanden-området, som omfatter sandstrendene og gruntvannsområdene utenfor fra Kaiasanden til Nessjå. Av disse er 3 arter kritisk truet (vipe, hettemåke og lomvi), 5 sterkt truet (bergand, storspove, makrellterne, krykkje og svartstrupe), 19 sårbare og 18 nær truete. For detaljer om forekomst av de enkelte artene, se tabell 1.

Tabell 1. Oversikt over registreringer og maksimumstall for rødlistearter i Åkrasanden-området i perioden 2010-2025. Trekkende fugler over sjøen er ikke tatt med i oversikten.

Art	Rødliste-status	Vår (mars-april)	Sommer (mai-juli)	Høst (august-november)	Vinter (desember-februar)
Skjeand	NT			2 ind. i 2015	
Bergand	EN	1 ind. i 2018, 1-5 ind. i 2017 (5 obs.)		1-3 ind. (obs. 6 år)	Opptil 15 ind. i 2014, 1-6 ind. fra 2015-2025
Ærfugl	VU	1-20 ind. vanligvis, maks. 50 ind.	1-24 ind., opptil 20 dununger	10-20 ind., maks. 40 ind.	Opptil 20 ind.
Sjørørre	VU	1-9 ind.	1-12 ind. (obs. 5 år)	1-8 ind., maks. 12 ind.	Opptil 10 ind.
Svartand	VU	1-4 ind., maks. 25 ind.	1-30 ind. (obs. 7 år)	1-15 ind., maks. 40 ind.	Opptil 10 ind.
Havelle	NT	1-30 ind., maks. 60 ind.	1-50 ind.	1-40 ind., maks. 140 ind.	Opptil 40 ind.
Tårnseiler	NT		1-4 ind. på næringssøk	4 ind. i 2020, 3 og 4 ind. i 2024	
Gjøk	NT		1 ind. 2026		
Tyrkerdue	NT	1 ind. i 2018, 1 ind. i 2020, 1-2 ind. i 2024 (3 obs.)	1-8 ind. (obs. 3 år, 5 obs. til sammen)	1-6 ind. (obs. 5 år)	1 ind. (3 obs.)
Vannrikse	VU			1 ind. Kaiasanden i 2023	
Dvergdykker	VU				1 ind. 5.2.2023
Horndykker	VU	1-3 ind. (obs. 5 år, 8 obs.)		1-2 ind., maks. 4 ind.	1-3 ind.
Tjeld	NT	1-50 ind., maks. 100 ind.	1-17 ind.	1-12 ind., maks. 100 ind.	1-3 ind. (1-4 obs. årlig)
Heilo	NT	1 ind. i 2011	1 ind. i 2022	3 ind. i 2010, 1 ind. i 2018, 1 ind. i 2022	1 ind. i januar 2025
Vipe	CR	1 ind. i 2012, 2 ind. i 2011, 1 ind. i 2013, 1 ind. i 2018			1 ind. i januar 2018
Småspove	NT	2 ind. i 2020 (overflyvende Litle Sandholmen)	Opptil 10 ind. i vika	1-5 ind. i vika (11 obs.)	
Storspove	EN	1-55 ind.	10 ind. i 2021, 1 ind. i 2023	1-8 ind.	1-10 ind.
Rødstilk	NT	1-2 ind. (obs. 5 år)	1-3 ind. (obs. 6 år)	1-3 ind. (obs. 5 år)	1-2 ind. (obs. 4 år)
Steinvender	NT	1-66 ind.	1-30 ind. (obs. 7 år)	Opptil 80 ind. (over 200 registreringer)	20-50 ind., maks. 80 ind.
Brushane	VU			1-20 ind. (obs. 5 år)	
Makrellterne	EN	1-5 ind., maks. 11 ind. (obs. 5 år, 14 obs.)	1-20 ind., hekking på Litle Sandholmen	1-7 ind. (obs. 5 år)	
Dvergmåke	VU		1 ind. i 2016	1 ind. i 2016	
Krykkje	EN	5 ind. i 2018		1 ind. i 2015 (2 obs.), 1 ind. i 2023	1-7 ind. i 2017 (3 obs.)
Hettemåke	CR	1-50 ind.	Opptil 40 ind., hekking på Litle Sandholmen og Storeholmen	1-14 ind.	1-5 ind. (obs. 6 år)
Fiskemåke	VU	1-90 ind.	Opptil 45 ind., hekking på Litle Sandholmen	1-14 ind., maks. 77 ind.	1-10 ind. årlig, 181 ind. i 2010
Gråmåke	VU	1-37 ind., maks. 300 ind.	Opptil 22 ind., 1 par hekket på Storeholmen i 2012	1-30 ind.	Maks. 20-80 ind. årlig

Art	Rødliste-status	Vår (mars-april)	Sommer (mai-juli)	Høst (august-november)	Vinter (desember-februar)
Teist	NT	1-6 ind. (obs. 5 år)	1-2 ind. (obs. 5 år)	1 ind. nesten årlig, 4 ind. i 2024	1-2 ind.
Alke	VU	3 ind. i 2018	6-7 ind. i 2020 (2 obs.), 1 ind. i 2024	1 ind. (obs. 5 år, 7 obs.)	1 ind. i 2013
Lomvi	CR	1 ind. i 2022 og i 2024 (2 obs.)	1 ind. i 2023	1-2 ind., maks. 10 ind. (obs. 4 år, 9 obs.)	1 ind. 2016 (død), 2018 (2 obs.), 2023 og 2024
Storskarv	NT	1-5 ind., maks. 15 ind.	1-2 ind. (obs. 4 år)	1-35 ind.	Opptil 20 ind.
Hønsehauk	VU			1 ind. i 2023	
Jaktfalk	VU			1 ind. i 2024	
Kornkråke	VU				1 ind. i 2025 (3 obs.)
Trelerke	NT			1 ind. i 2020	1 ind. i 2019
Sanglerke	NT	1 ind. i 2017 (2 obs.)	2 ind. i 2011	1-2 ind. (obs. 4 år, 7 obs.)	Opptil 7 ind. (obs. 4 år)
Sandsvale	VU	1 ind. i 2024	1 reir i bruk i 2019 og 2020 på Følaneset	1 ind. i 2020	
Taksvale	NT		4 ind. i 2022	3 ind. i 2017, 1 ind. i 2018, 1 ind. i 2022 (4 obs.)	
Gresshoppesanger	NT			1 ind. i 2012	
Stær	NT	1-40 ind., maks. 80 ind.	1-8 ind.	1-75 ind., maks. 200	20-80 ind., maks. 200 ind.
Svartrødstjert	VU			1 ind. 2010, 2013, 2014, 2020 og 2024	1 ind. 2014, 2017, 2018 og 2020
Svartstrupe	EN		1 ind. 2021	1-4 ind.	1-2 ind. i 2015-2020 (1-3 obs. årlig), 1 ind. i 2021 (4 obs.), 1-2 ind. i 2022 (10 obs.)
Gråspurv	NT	1-10 ind.	2-15 ind.	Opptil 40 ind.	Opptil 20 ind.
Grønnfink	VU	1 ind. i 2011		1-30 ind.	Opptil 18 ind.
Gulspurv	VU			2-12 ind. (obs. 5 år)	1 ind. i 2010, 2 ind. i 2015
Dvergspurv	VU			1 ind. i 2023	
45 arter					

5.2 Stavasanden

Stavasanden er rasteplass for måker, næringssøksområde og rasteplass for vadere under trekket, viktig vaskeplass/rasteplass for tjeld og sjøområdene utenfor er viktige næringssøksområder for terner, marine dykkender, skarv og lommer. Av særlig eller relativt tallrike arter som observeres under trekket kan nevnes (maksimumsobservasjon i perioden 2010-2025 i parentes): havelle (500 ind.), svartand (130 ind.), tjeld (200 ind.), vipe (52 ind.), storspove (46 ind.), sandlo (113 ind.), steinvender (34 ind.), brushane (63 ind.), polarsnipe (50 ind.), myrsnipe (120 ind.), makrellterne (50 ind.), fiskemåke (200 ind.), gråmåke (400 ind.) og stær (300 ind.).

Området henger sammen med Åkrasanden, og fuglene beveger seg mye mellom disse områdene, avhengig av værforhold, forstyrrelser og næringssituasjon.

Til sammen er det registrert 49 rødlistearter på Stavasanden og sjøområdene utenfor. Av disse er 4 kritisk truet (vipec, svarthalespove, hettemåke og lomvi), 8 sterkt truet (knekkand, bergand,

storspove, makrellterne, krykkje, lunde, havhest og svartstrupe), 21 sårbare og 16 nær truete. For detaljer om forekomst av de enkelte artene, se tabell 2.

Figur 53. Tjeld (NT) er blant de mest tallrike vannfuglartene i det foreslåtte verneområdet, og på Stavasanden er flokker på opptil 200 ind. registrert. Foto: Oskar K. Bjørnstad.

Tabell 2. Oversikt over registreringer og maksimumstall for rødlistearter i Stavasanden i perioden 2010-2025. Trekkende fugler over sjøen er ikke tatt med i oversikten.

Art	Rødliste-status	Vår (mars-april)	Sommer (mai-juli)	Høst (august-november)	Vinter (desember-februar)
Tundrasædgås	VU				9 ind. i 2016
Knekkand	EN	2 ind. i 2014			
Skjeand	NT		2 ind. i 2019		
Snadderand	NT	2 ind. i 2019	2 ind. i 2011, 1 ind. i 2017, 1 hunn med 3 unger i 2018 (hekking)		
Stjertand	VU			1 ind. i 2023	
Bergand	EN	1 ind. i 2018 og 1 ind. i 2023 (9 obs.)	1 ind. i 2017	1 ind. i 2012, 2014 og 2024, 4 ind. i 2016	1-5 ind. (obs. 6 år, 11 obs.)
Ærfugl	VU	1-50 ind.	1-35 ind., hvorav opptil 35 unger	1-26 ind.	1-15 ind.
Sjørørre	VU	1-6 ind. (obs. 6 år)	1-10 ind.	1-12 ind.	1-5 ind.
Svartand	VU	1-5 ind. (obs. 7 år, 18 obs.)	1-24 ind.	1-40 ind., maks. 130 ind.	1-11 ind.

Art	Rødliste-status	Vår (mars-april)	Sommer (mai-juli)	Høst (august-november)	Vinter (desember-februar)
Havelle	NT	1-100 ind., maks. 500 ind.	1-60 ind., maks. 120 ind.	1-32 ind.	Opptil 50 ind.
Tårnseiler	NT		1 ind. i 2023	4 ind. i 2016, 2 ind. i 2017, 1 ind. i 2023	
Tyrkerdue	NT			3 ind. i 2024	
Sothøne	VU				1 ind. i 2010
Horndykker	VU	3 ind. i 2010, 1 ind. i 2023	1 ind. i 2013 og 2014	2 ind. i 2015, 1 ind. i 2021	1 ind. i 2010 og 2011
Tjeld	NT	1-200 ind.	1-70 ind.	1-48 ind., maks. 105 ind.	1-5 ind. (obs. 5 år)
Heilo	NT	1 i 2023, 3 i 2024	25 ind. i 2015 (+ 5 overfl.), 1 ind. i 2020	1-60 ind., mest trekkende (obs. 8 år)	
Vipe	CR	1-52 ind.	1-8 ind., trolig 1-3 par	1-15 ind. (obs. 4 år)	1-16 ind. (obs. 6 år, 9 obs.)
Småspove	NT	1 ind. i 2023	1-2 ind. (obs. 6 år)	5 ind. i 2017 (trekkende)	1 ind. i 2015
Storspove	EN	1-46 ind.	1-3 ind., maks. 17 ind. (obs. 8 år, 13 obs.)	1-9 ind.	1-19 ind.
Svarthalespove	CR	1 ind. i 2018	1 ind. i 2018, 2021 og 2024	2 ind. i 2013, 1 ind. i 2015, 8 ind. i 2016	
Rødstilk	NT	1-2 ind. (obs. 6 år)	1-3 ind., maks. 6 ind.	1-16 ind., maks. 37 ind. (mest trekkende og overflyvende)	1 ind. (obs. 3 år, 4 obs.)
Steinvender	NT	1-20 ind., maks. 33 ind.	1-25 ind. (obs. 7 år, 13 obs.)	1-20 ind., maks. 34 ind.	1-33 ind.
Brushane	VU			1-23 ind., maks. 63 ind.	
Makrellterne	EN	1-6 ind. (obs. 2 år, 4 obs.)	1-14 ind., maks. 50 ind.	1-20 ind. (obs. 8 år, 19 obs.)	
Krykkje	EN	1 ind. i 2012 og 2016		1 ind. i 2012, 2013, 2014 og 2024, 2 ind. i 2020	1 ind. (obs. 4 år, 5 obs.)
Hettemåke	CR	1-10 ind., maks. 25 ind.	1-10 ind., maks. 23 ind.	1-5 ind.	1 ind. (obs. 7 år, 14 obs.)
Fiskemåke	VU	1-100 ind.	1-80 ind., maks. 140 ind.	1-36 ind., maks. 200 ind.	1-31 ind.
Gråmåke	VU	1-250 ind., maks. 400 ind.	1-30 ind.	1-180 ind.	1-300 ind.
Tyvjo	VU		1 ind. i 2017, 2019 og 2023 (alle trekkende)		
Lunde	EN	1 ind. i 2016 og 2023 (2 obs.)		1 ind. i 2021	1 ind. i 2016 og 2022 (2 obs.)
Teist	NT	1-3 ind. (obs. 7 år, 9 obs.)	1-2 ind. (obs. 7 år, 10 obs.)	1-2 ind. (obs. 6 år, 16 obs.)	1-2 ind.
Alke	VU	1-8 ind.	1-6 ind., maks. 11 ind.	1-2 ind.	1 ind. (obs. 3 år, 4 obs.)
Lomvi	CR	1-2 ind. (obs. 6 år, 7 obs.)	1-2 ind. (obs. 6 år, 8 obs.)	1 ind. i 2016 og 2019	1-2 ind. (obs. 5 år, 6 obs.)
Gulneblom	VU		1 ind. i 2020		
Havhest	EN		1 ind. i 2010 (overfl.), 1 ind. i 2011		
Storskarv	NT	1-4 ind., maks. 8 ind.	1-8 ind., maks. 50 ind.	1-19 ind.	1-8 ind., maks. 20 ind.
Fiskeørn	VU		1 ind. i 2010 (overfl.)		
Sivhauk	NT		1 ind. i 2024 (overfl.)		
Hønsehauk	VU	1 ind. 2012 og 2018			
Kornkråke	VU	1 ind. 2015, 2 ind. i 2024			

Art	Rødliste-status	Vår (mars-april)	Sommer (mai-juli)	Høst (august-november)	Vinter (desember-februar)
Sanglerke	NT	1-5 ind., maks. 95 ind.	1-3 ind. (obs. 7 år, 8 obs.)	1 ind. 2017 og 2018	1 ind. 2014, 2 ind. 2015, 7 ind. 2016
Sandsvale	VU		1-6 ind. (obs. 6 år, 11 obs.)		
Taksvale	NT		1 ind. i 2018	2 ind. i 2017	
Stær	NT	4-100 ind., maks. 300 ind.	1-30 ind.	10-200 ind.	Opptil 225 ind.
Svartrødstjert	VU			1 ind. i 2011, 1-2 ind. i 2015, 1 ind. i 2017	1 ind. i 2014
Svartstrupe	EN			1 ind. (obs. 7 år, 9 obs.)	1 ind. (obs. 5 år, 6 obs.)
Gråspurv	VU	2-4 ind. (obs. 3 år, 5 obs.)	1-6 ind. (obs. 4 år, 6 obs.)	2-50 ind. (obs. 7 år, 9 obs.)	2-7 ind. (obs. 3 år, 4 obs.)
Grønnefink	VU		1 ind. i 2019	1-50 ind. (obs. 5 år, 8 obs.)	2-3 ind. i 2014 (2 obs.)
Gulspurv	VU			1-4 ind. (obs. 3 år, 6 obs.)	
49 arter					

5.3 Taravika

Taravika, med sjøområdene og strandsonen inn mot vika, er svært viktig for næringssøk og som hvileområder for mange arter året rundt. Grasender og vadere, sammen med piplerker, erler, stær og andre småfugler, søker næring i tarevollene som bygger seg opp innerst i vika, mens marine dykkender og sjøfugl matleter lenger ut. Markene og åkrene rundt Taravika er også viktige i trekktiden og for overvintrende fugler, men er ikke med i verneforslaget. Mye av verdien til markene er imidlertid redusert pga. intensivt og ekspanderende jordbruk.

Snadderand (NT) har muligens hekket i perioden 2022-2024. Vadefuglene hekker for det meste på markene. Av særlig eller relativt tallrike arter som observeres under trekket kan nevnes (maksimumsobservasjon i perioden 2010-2025 i parentes): Ærfugl (100 ind.), tjeld (100 ind.), vipe (100 ind.), tundralo (15 ind.), lappspove (63 ind.), svarthalespove (8 ind.), steinvender (45 ind.), brushane (70 ind.), myrsnipe (350 ind.) og stær (400 ind.). Mange vadefugler var mer tallrike tidligere, og f.eks. ble det registrert 250 tundrasniper i Taravika i juli 1998.

Til sammen er det registrert 56 rødlistearter i Taravika, inkludert de nærmeste jordene/markene. Av disse er en art regionalt utdødd (kornspurv), 4 kritisk truet (vipec, svarthalespove, lomvi og hortulan), 9 sterkt truet (taigasædgås, knekkand, bergand, storspove, krykkje, makrellterne, lunde, svartstrupe og lappspurv), 21 sårbare og 21 nær truede. For detaljer om forekomst av de enkelte artene, se tabell 3.

Tabell 3. Oversikt over registreringer og maksimumstall for rødlistearter i Taravika i perioden 2010-2025. Trekkende fugler over sjøen er ikke tatt med i oversikten.

Art	Rødliste-status	Vår (mars-april)	Sommer (mai-juli)	Høst (august-november)	Vinter (desember-februar)
Taigasædgås	EN			2 ind. i 2022 (på markene)	2 ind. i 2016, 6 ind. på markene i 2022
Tundrasædgås	VU			Opptil 4 ind. på markene	1-13 ind. på markene (6 observasjoner)
Knekkand	EN	2 ind. i 2011	1-2 ind. (obs. 4 år)		

Art	Rødliste-status	Vår (mars-april)	Sommer (mai-juli)	Høst (august-november)	Vinter (desember-februar)
Skjeand	NT	2 ind. i 2019	1-2 ind. (obs. 3 år)		
Snadderand	NT	1 par i 2022 og 2023	3-4 ind. obs. 2022-2024, mulig hekking	1 ind. i 2014, 2 ind. i 2023	
Stjertand	VU	1 hunn i 2023 og 2024	1 ind. i 2019, 2 ind. i 2023	1 ind. 2020, 2022, 2023, 2024 (spredte obs. tidligere år)	1 hunn stabil i 2024 og 2025
Bergand	EN				1 ind. i 2023
Ærfugl	VU	Opptil 100 ind. i 2013, de siste årene ca. 10 ind.	Opptil 10 voksne og 4 dununger	1-20 ind. på sjøen utenfor	Opptil 40 ind. på sjøen utenfor
Sjørørre	VU	1-2 ind. på sjøen (3 obs.)	6 hanner 30.7.2018	Opptil 7 ind. på sjøen (3 obs.)	
Svartand	VU	2-3 ind. på sjøen	2-3 ind. på sjøen	1-5 ind. på sjøen	1-4 ind. på sjøen
Havelle	NT	Opptil 10 ind. på sjøen	Opptil 4 ind. på sjøen (obs. 3 år)	Opptil 10 ind. på sjøen	Opptil 10 ind. på sjøen
Tårnseiler	NT		1-2 ind. på næringssøk	Enkeltind. på næringssøk	
Gjøk	NT		1 ind. (obs. 3 år)	Enkeltind. observert	
Tyrkerdue	NT		Enkeltind. observert	Enkeltind. observert	
Vannrikse	VU	1 ind. i bekken 2013-2015		1 ind. i 2015 og 2024	2 ind. ved rensedammen i 2024
Sivhøne	VU	1 ind. i bekken i 2015		1 ind. i 2021	1 ind. i 2014 og i 2015
Horndykker	VU	1 ind. i vika 2019			2 ind. i 2025
Tjeld	NT	20-100 ind. rastende/næringssøkende	Opptil 50 ind. næringssøkende og vaskende	Opptil 20-30 ind. i vika	1-3 ind. (6 obs.)
Heilo	NT	5-20 ind. i vika	Noen få sett i vika, mest på markene	Opptil 5 ind. i vika, flere på markene	1-6 ind. (6 obs., hvorav 4 på markene)
Dverglo	VU		6 obs.		
Vipe	CR	Opptil 100 ind., mest på markene	1-5 ind. i vika, dununger sett i vika	Opptil 5 ind. i vika, flere på markene	1-70 ind., mest på markene
Småspove	NT	Enkeltind.	Opptil 10 ind. i vika	1-5 ind. i vika (11 obs.)	
Storspove	EN	Opptil 20 ind. på markene	Opptil 10 ind. i vika, flere på markene	1-2 ind. i vika	Opptil 7 ind. i desember, sjelden etter nyttår
Svarthalespove	CR	2 ind. i 2011, 1 ind. i 2014	1-4 ind. i vika årlig fra 2019	1-8 ind. (10 obs.)	
Svømmesnipe	NT			1 ind. i 2014	
Rødstilk	NT	Opptil 4 ind.	Opptil 10 ind. i vika	Opptil 11 ind. i vika de siste årene	1 ind. i 2017 og i 2020
Steinvender	NT	1 ind. i 2011	Opptil 10 ind. i vika	1-10 ind., maksimalt 45 ind. i vika	1-5 ind. i 4 år (7 obs.)
Brushane	VU	1 ind. i 2013 og 2019	Opptil 15 ind. i vika	Opptil 70 ind. i vika, vanligvis inntil 20 ind.	
Fjellmyrløper	NT		1 ind. i 2020 og 2023		
Makrellterne	EN	1 ind. i 2013	1-5 ind. (11 obs.)	1 ind. (4 obs.)	
Dvergmåke	VU			2 obs. i 2010	
Krykkje	EN	35 næringssøkende i 2013, 2 rastende i 2014	3 obs.	5 ind. i 2017, 2 ind. i 2018	
Hettemåke	CR	Opptil 50 ind. næringssøkende	Opptil 30 ind. næringssøkende	2-6 ind. næringssøkende	1-13 ind. (4 obs. i 2015)

Art	Rødliste-status	Vår (mars-april)	Sommer (mai-juli)	Høst (august-november)	Vinter (desember-februar)
Fiskemåke	VU	Opptil 200 ind. næringssøkende	Vanligvis flokker på 10-20 ind. i vika	Opptil 30 ind. næringssøkende	1-7 ind.
Gråmåke	VU	Opptil 10 ind. næringssøkende	Opptil 20 ind. næringssøkende i vika	Opptil 30 ind. næringssøkende i vika	Opptil 150 ind.
Lunde	EN	1 ind. i 2013 og i 2019		2 ind. i 2018, 1 ind. i 2022	
Teist	NT	Enkeltind. obs. 4 år			1 ind. 2016
Alke	VU			1-2 ind. på sjøen (5 obs.)	
Lomvi	CR			4 ind. 1.9.2018	
Storskarv	NT	Opptil 4 ind. på sjøen	Opptil 4 ind. på sjøen	Opptil 15 ind. på sjøen	1-5 ind. på sjøen
Hønsehauk	VU			Enkeltind. jaktende i vika/markene	1 ind. i 2013 og 2024
Jaktfalk	VU			Obs. i 2012 og 2019	
Lerkefalk	NT		2 observasjoner i 2024		
Kornkråke	VU	Enkeltind. i vika, mest på markene	1 ind. i 2024		1 ind. på markene (obs. 6 år)
Sanglerke	NT	Enkeltind. i vika, mest på markene	1-2 ind. på markene, også innom vika	For det meste på markene, enkeltind. innom vika	Opptil 50 ind. på markene
Sandsvale	VU	3 obs.	Opptil 20 ind. i vika og over markene	Sett noen få ganger i vika	
Taksvale	NT		Opptil 3 ind.	1-5 ind. (8 obs.)	
Stær	NT	Flokker på opptil 400 ind. på næringssøk	Flokker på opptil 100 ind. på næringssøk	Flokker på opptil 250 ind. på næringssøk	Opptil 300 ind. vika/markene
Svartrødstjert	VU	1 ind. i 2011 og i 2023		1 ind. 2010 og 2014	
Svartstrupe	EN	1 ind. i 2020, 2021 og 2022		1 ind. i 2010	5 ind. og 3 ind. obs. i 2021
Gråspurv	NT	Opptil 5 ind. i vika	Opptil 10-15 ind. næringssøkende i vika	Opptil 150 ind., vanligvis 1-20 ind., mest på markene	Opptil 10 ind.
Grønnfink	VU		4 obs.	15 obs., opptil 50 ind.	20 ind. i 2020
Lappspurv	EN	2-9 ind. på markene		Opptil 45 ind. på markene	
Kornspurv	RE	1 ind. i 2011			
Hortulan	CR		1 ind. markene og vika 10.5.2011		
Gulspurv	VU	Ses på markene		1-7 ind. i vika	1-10 ind. i 2010, 2012 og 2014
56 arter					

6 SAMLET VURDERING AV NATURVERDIER

6.1 Hekkeområde

Som hekkeområde for sjøfugl er kyststripa lokalt til regionalt viktig, der Litle Sandholmen med kolonier med fiskemåke (VU), makrellterne (EN) og rødnebbterne, tidligere også hettemåke (CR), må trekkes fram. Andre sjøfugler og våtmarksfugler hekker mer spredt og gjennomgående i små antall. Dette gjelder stokkand, ærfugl (VU), siland, tjeld (NT), sandlo, rødstilk (NT), gråmåke (VU), svartbak og teist (NT). Vipe (CR) hekker kun med et fåtalls par innenfor foreslått verneområde, derimot hekker flere par like inntil området og benytter det til næringssøk og hvile mv. Videre er det en fast hekkeplass for hubro (EN) i utredningsområdet, mens svartstrupe (EN) år om annet hekker i området mellom Mjøhusvegen og Litlatvatnet/Grødemstuå. Rødlistearter som hekker eller sannsynligvis hekker i området er uthevet i tabell 4.

Samlet vurderes kystavsnittet å være regionalt viktig som hekkeområde for fugl.

Figur 54. Vipe (CR) hekker fåtallig innenfor det foreslåtte verneområdet, men er noe mer tallrik under trekketidene, særlig på våren. Foto: Oskar K. Bjørnstad.

6.2 Rasteområde under trekket

Områdets viktigste funksjon for fugl er som rasteplass under vår- og høsttrekket, og særlig for vadefugler – men også grågås, grasender, marine dykkender, skarver og måkefugler raster i moderate til store antall. Mer fåtallige arter/artsgrupper i trekketidene er lommer, dykkere, gråhegre, joer og alkefugler. Andre gjes ses i hovedsak på åkrer utenfor vurderingsområdet, men kan ses av og til også på strendene i området. Kystavsnittet er det viktigste rasteområdet for vadefugl, og trolig også for marine dykkender, mellom Jæren og Herdla nord for Bergen.

Samlet vurderes kystavsnittet å være nasjonalt viktig som rasteplass under trekket for fugl.

6.3 Næringssøksområde/overvintringsområde

Arter som ærfugl, toppskarv og teist bruker området til næringssøk og hvile gjennom hele året, men ses gjerne i størst antall i vinterhalvåret. Andre viktige overvintringsarter er havelle, sjøorre, svartand, smålom, horndykker (enkeltindivider har blitt vanlig overvintrende de siste årene), fjæreplytt og steinvender. En flokk med bergender overvintret tidligere på Stavasanden, mens det nå bare ses enkeltindivider. Sjeldnere og til dels mer tilfeldig kan islom, gråstrupedykker, tjeld, rødstilk og myrsnipe ses enkeltvis eller i småflokker vinterstid. Også en del spurvefugler eller andre småfugler som piplerker, erler, lerker, svartstrupe overvintrer langs strendene i området, hovedsakelig i tilknytning til sandstrender og sanddyneområder. Også en del rovfugl overvintrer i området, bla. myrhauk (EN) og vandrefalk.

Samlet vurderes kystavsnittet Åkrehamn- Syrevågen å være regionalt til nasjonalt viktig som overvintringsområde for fugl.

6.4 Helhetlig vurdering – betydning for fugl

Kystavsnittet fra Åkrehamn til Syrevågen langs sørvestkysten av Karmøy har viktige funksjoner for fugl gjennom hele året. Området har størst betydning som rastekområde under vår- og høsttrekktet, men har også stor betydning som hekkeområde, myteområde og overvintringsområde for sjøfugl og andre fuglegrupper.

Som raste- og overvintringsområde for vadefugler og marine dykkender vurderes kystavsnittet å være av nasjonal betydning, med store eller relativt store antall av rødlistearter som ærfugl, sjøorre, svartand, havelle, bergand, tjeld, vipe, storspove, brushane og steinvender – i tillegg til at arter som sandlo, myrsnipe, lappspove, dvergsnipe, sandløper og polarsnipe være ganske tallrike i trekktidene. Som hekkeområde er det først og fremst Litle Sandholmen utenfor Åkrasanden som er viktig for sjøfugl, mens arter som vipe, storspove, rødstilk, sandlo, enkeltbekkasin og skjærpiplerke hekker spredt langs kysten og delvis på dyrket mark innenfor foreslått verneområde.

Til sammen er det registrert 66 rødlistearter innenfor det foreslåtte verneområdet, noe som er nærmere 2/3 av alle norske rødlistede fugler. I alt 18 av disse arter hekker eller har hekket i området (se tabell 5). Kystavsnittet er det viktigste for sjøfugl og våtmarksfugl på Karmøy, og som rasteplass under trekket vår og høst for vadefugl er dette det viktigste området mellom Jærstrendene i sør og Herdla nord for Bergen i nord.

Tabell 4. Oversikt over rødlistete fuglearter som forekommer i utredningsområdet for vern på sørvestkysten av Karmøy. Arter hvor hekking er dokumentert eller sannsynlig er uthevet. Arter som bare er registrert på jordbruksarealer inntil det foreslåtte verneområdet er ikke inkludert i oversikten.

Rødlistekategori	Art
Kritisk truet (CR)	Åkerrikse, vi pe, hettemåke , lomvi (4)
Sterkt truet (EN)	Knekkand, bergand, storspove , svarthalespove, krykkje, makrellterne , lunde, hubro , myrhauk, svartstrupe , lappspurv (11)
Sårbar (VU)	Stjertand, ærfugl , sjøorre, svartand, vaktel, vannrikse, sivhøne, sothøne, dvergdykker, horndykker, dverglo, brushane, dvergmåke, fiskemåke , gråmåke , alke, gulnebbblom, stormsvale, fiskeørn, hønsehauk, jaktfalk, kornkråke, granmeis, sandsvale , svartrødstjert, grønnfink , gulspurv (27)
Nær truet (NT)	Skjeand, snadderand , havelle, tårnseiler, gjøk, tyrkerdue, tjeld , heilo, småspove, svømmesnipe, rødstilk , steinvender, fjellmyrløper, teist (sannsynlig hekkfugl), storskarv, vepsevåk, sivhauk, lerkfalk, trelerke, sanglerke , taksvale, stær , gresshoppesanger, gråspurv (24)

En samlet vurdering er at kystavsnittet Åkrehamn-Syrevågen er nasjonalt viktig for fugl, der særlig funksjonene til gruntvannsområder, sandstrender og strandenger for rastende fugl er viktig for vurderingen.

6.5 Usikkerhet i datagrunnlaget

Datagrunnlaget i form av stedfestede fugleobservasjoner er svært omfattende fra det aktuelle kystavsnittet (ca. 66.000 artsregistreringer). Mange lokale ornitologer besøker området jevnlig, samtidig som at området tiltrekker seg fuglekikkere langveisfra når sjeldne arter dukker opp i området. Den største mangelen er knyttet til systematiske registreringer over tid med standardisert metodikk, både for å dokumentere fuglenes bruk av området gjennom året, men også for å dokumentere endringer i bestandssituasjonen for sjøfugl og våtmarksfugl.

Allikevel vurderes det at usikkerheten er liten med hensyn til vurderingene av det foreslåtte verneområdets ulike funksjoner og betydning for fugl. Dette skyldes at store datamengder foreligger, og at lokale ornitologer som kjenner området meget godt, har deltatt i vurderinger og avveininger mht. områdenes funksjoner og betydning gjennom året.

7 FORVALTNINGSUTFORDRINGER

7.1 Jordbruk

Mange av de viktigste hekkeplassene for vadefugler som vipe (CR) og storspove (EN) på sørvestkysten av Karmøy har blitt dyrket opp de siste tiårene. Også intensivering og endringer i jordbruksproduksjonen, bla. med mer bruk av plastoverdekning, har vært negativ for gjess, vadere og andre arter som finner næring på dyrket mark. Samtidig har denne endrede driften lokalt fortrenget arter som hekker på dyrket mark, slik som vipe, sanglerke (NT), vaktel (VU) og åkerrikse (CR).

Beiting er positivt for å holde vegetasjonen nede, noe som særlig vadefugl er avhengig av for å hekke.

7.2 Ferdsel og forstyrrelser

Sørvestkysten av Karmøy benyttes i stor utstrekning til friluftaktiviteter. De mange sandstrendene er yndede turområder og badeplasser, og det er også merket flere turstier i området, bla. ut til Dueglåp fra Coop Ferkingstad og fra Ferkingstad hamn til Hop. Tilrettelegging for friluftsliv har økt i omfang de seinere årene, og dermed har også ferdselen økt – ikke minst under og etter pandemien. For det meste er det lokalbefolkningen som bruker området, men også mange fra Haugesund tar turen ut hit. På sommeren er det mange turister som benytter området, og da spesielt Åkrasanden.

Figur 55. Åkrasanden er det mest populære friluftsområdet langs sørvestkysten av Karmøy, samtidig som det ligger helt inntil byen Åkrehamn. Foto: Bjørn Harald Larsen, 26.9.2024.

Figur 56. Tilrettelagt natur- og kultursti mellom Åkrasanden og Ferkingstadneset. Økt ferdsel i dette området har trolig vært negativ for bla. hekkende vipe (CR). Foto: Bjørn Harald Larsen, 26.9.2024.

Ferdselen har negativ påvirkning på både hekkende og rastende fugler. Særlig er ferdselen på sandstrandene negativt, og da ikke minst i trekketidene for vadefugler (april-mai og juli-september). Også hekkende våtmarksfugler, slik som vipe (CR), storspove (EN), fiskemåke (VU), rødstilk (NT) og enkeltbekkasin blir forstyrret under hekketida. Dette problemet er størst langs turstier som går gjennom lynghei og beitemarker, slik som på Ferkingstadneset, omkring Dueglåp og Hop.

Syreneset er også et viktig kultur- og friluftsområde. Bunkersanlegget fra andre verdenskrig er godt bevart, og lett tilgjengelig med gangvei opp. Dette området brukes av barnehager og skoleklasser fra barneskole til videregående skoler i historieundervisning. Det er også et yndet turområde for lokalbefolkningen og tilreisende hele året. Mange utenlandske turister legger turen opp til Syreneset på sommeren. Her er aktiviteten godt kanalisert med parkering og god gangveg som leder folk opp til bunkersområdet, som de fleste kommer for å besøke. Det er få som går utenfor dette området. I bunkersområdet er det ikke viktige områder for fugl. Syreneset har vært i fare for å bli gjengrodd av ulike gran-arter (mest fremmedarter???). Men det er nå satt i gang tiltak for å få fjernet så mye som mulig av disse.

Figur 57. Dronebilde av Syreneset, som viser plantefeltet med gran som nå skal fjernes. Foto: Oskar K. Bjørnstad.

Figur 58. Ferkingsstadneset er hekkeplass for vipe (CR), men en undersøkelse i 2020 viste at de fleste parene hekker utenfor foreslått verneområde. Allikevel er det nok negativt for vipe med den økte ferdselen, som tilretteleggingen med natur- og kultursti i området har ført til. Foto: Bjørn Harald Larsen, 26.9.2024.

Verneformen som er mest aktuell for området, landskapsvernområde, gir ikke hjemmel til ferdselsforbud i perioder av året, slik det kan fastsettes i verneforskrifter for naturreservater. Med innføring av landskapsvern, kan det bli en mindre økning i ferdselen i området. Vern gir på den andre siden forvaltningsmyndighetene større muligheter for å kanalisere ferdselen i verneområdet. Dette kan gi positive effekter for fuglelivet.

7.3 Andre faktorer

Den generelle nedgangen i mange arters populasjoner har også rammet det foreslåtte verneområdet. I tillegg har predasjonstrykket fra rev, mår, mink og ikke minst katt, utvilsomt påvirket fuglelivet i området negativt over tid. Det har særlig gått ut over bakkehekkende fugler som vipe, fiskemåke og sanglerke. Utvidelser av dyrkingsområder og drenering av myr har hatt stor påvirkning på tilgjengelige hekkeområder for fuglene.

Invadering av skvallerkål er en trussel mot sanddyneområder og strandenger i området. Dette har ikke direkte innvirkning på fuglelivet, men vil kunne redusere kvaliteten på foretrukne habitater for enkelte arter.

Figur 59. Intensivt jordbruk og drenering av myr og fuktige områder på åkrer er negativt for vadefuglene som hekker i området, bla. vipe (CR), her en ganske nyklekt unge. Foto: Oskar K. Bjørnstad.

8 KILDER

Artsdatabanken 2018a. Norsk rødliste for naturtyper 2018.

<https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper>

Artsdatabanken 2018b. Fremmedartslista 2018.

<https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018>

Artsdatabanken 2021. Norsk rødliste for arter 2021.

<https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/>

Artsdatabanken 2025. Artskart. Hentet 28.2.2025 fra <https://artskart.artsdatabanken.no/>

Kvinnesland, A. & Bjørnstad, O.K. 1996. Karmøys fugler. Hefte.

Lundberg, A. 2010. Kulturlandskap og biologisk mangfald på Haugalandet. Fylkesmannen i Rogaland, Miljøvernavdelinga. Miljørapport 5, 2010.

Miljødirektoratet 2025a. Konsekvensutredning av klima og miljø. Veileder M-1941. Hentet

30.1.2025 fra <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/arealplanlegging/konsekvensutredninger/>

Miljødirektoratet 2025b. Naturbase. Hentet 30.1.2025 fra

<https://geocortex02.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase>

Miljøfaglig Utredning AS ble etablert i 1988. Firmaet tilbyr miljøfaglig rådgivning. Virksomhetsområdet omfatter blant annet:

- Kartlegging og konsekvensanalyse på fagtema naturmangfold
- Skjøtselsplaner og forvaltningsplaner
- Utarbeiding av kart (illustrasjonskart og GIS)
- FoU-virksomhet
- Kurs og foredrag

Hjemmeside: www.mfu.no

Org.nr.: 984494068 MVA